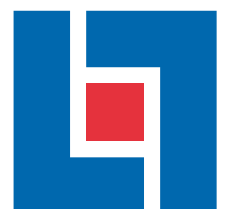

Länsförsäkringar Värmland

Årsredovisning

2016

Länsförsäkringar Värmland

Vi ägs av våra kunder

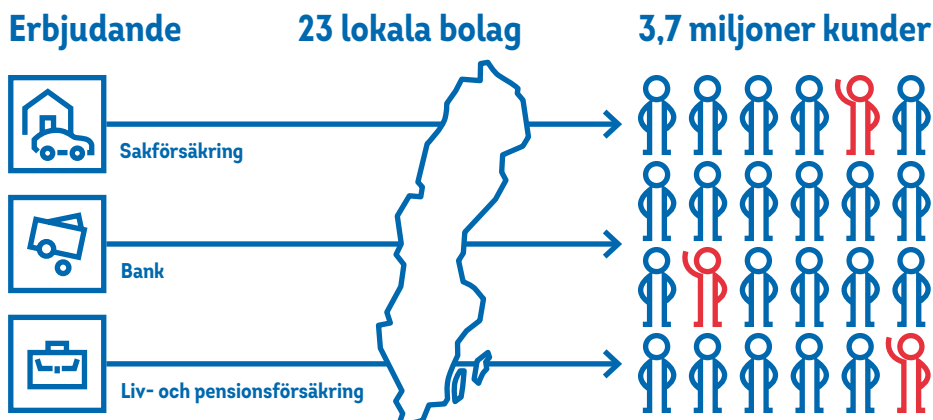
Länsförsäkringar Värmland är ett kundägt bolag där lokal närvaro är en förutsättning för långsiktig hållbarhet, vilket är tätt förknippat med det vi står för. Vi hjälper dig med det mesta som har med din trygghet att göra, oavsett när eller vart i världen du befinner dig. Förutom att skydda dig, de du älskar, ditt företag eller dina ägodelar så hjälper vi dig även med allt som har med din ekonomi att göra. Det förenklar vardagen att ha allt samlat hos oss. Kanske är det en bidragande faktor till varför vi har så många nöjda kunder? Länsförsäkringar har för andra året i rad landets mest nöjda privatkunder inom bank och försäkring, enligt Svenskt Kvalitetsindex (SKI) årliga mätningar.

Vi finns till enbart för dig och jobbar dagligen för ditt bästa.

Om länsförsäkringsgruppen

Länsförsäkringar består av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag och det gemensamt ägda Länsförsäkringar AB, som är bankens moderbolag. Länsförsäkringsbolagen ägs av försäkringskunderna, och kundägandets principer utmärker även bankverksamheten. Genom respektive länsförsäkringsbolag får kunderna ett helhetserbjudande inom bank, försäkring och fastighetsförmedling. Utgångspunkten är den lokala närvaron och förankringen – erfarenheten visar att lokal beslutskraft, kombinerad med gemensam förvaltning och affärsutveckling, skapar ett mervärde för kunderna. Grundläggande är också en långsiktig omsorg om kundernas trygghet: Det finns inga externa aktieägare och kundernas behov och krav är därför det primära uppdraget. Länsförsäkringsgruppen har mer än 3,7 miljoner kunder och cirka 6 200 medarbetare.

Innehåll

Inledning

- 4 Vd har ordet

Verksamheten

- 6 Samverkan som stärker
- 8 Förvaltningsberättelse

Finansiella rapporter

- 11 Femårsöversikt för koncernen
- 12 Resultaträkning
- 13 Resultatanalys moderbolaget
- 14 Balansräkning
- 16 Förändringar i eget kapital för koncernen
- 17 Kassaflödesanalys
- 18 Noter
- 37 Revisionsberättelse

Bolagsstyrning

- 40 Bolagsstyrningsrapport
- 43 Fullmaktige
- 44 Styrelse och revisorer
- 46 Företagsledning

Övrig information

- 47 Medarbetare
- 48 Ordlista
- 50 Miljö

Bolagsstämma 2017

Ordinarie bolagsstämma hålls på Karlstad CCC, den 28 april klockan 11.00.

Fotografer:

Framsida: Sola i Karlstad, Marie Moberg, Mostphotos

- sid 3 Per Berglund, Mostphotos
- sid 10 Mikael Hjerpe, Mostphotos
- sid 17 Louise Eriksson
- sid 23 Viktor Olsen och Joachim Falk
- sid 25 Martin Ström, FotografMartin
- sid 32 Mostphotos
- sid 35 Louise Eriksson
- sid 39 Mikael Hjerpe, Mostphotos
- sid 50 Kattarina Leander, Mostphotos

Vd har ordet 2016 blev resultatmässigt det bästa året i Länsförsäkringar Värmlands 174-åriga historia

Verkställande direktören sammanfattar 2016

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt blev 182 Mkr, efter det att 32 Mkr dragits av som premierabatt, Länsbonus, till kunder som har flera engagemang i bolaget. Av det totala resultatet kommer 120 Mkr från finansförvaltningen.

Det är extra roligt att kunna konstatera

att en mycket stor del av finansresultatet kommer från värdeökning av aktierna i länsförsäkringsgruppens gemensamma bolag Länsförsäkringar AB. Att sen konstatera att av Länsförsäkringar ABs

resultat på 2,3 Mdr, kommer 1,5 Mdr från banken, vilket ger oss ett tydligt kvitto på att gruppens beslut att starta bank för 20 år sedan var klokt och riktigt. För Länsförsäkringar Värmlands del, bidrar den gemensamma banken med 32 Mkr av bolagets finansiella resultat.

Stark tillväxt

2016 var också ett bra år ur marknadsynpunkt. Det har varit fortsatt stark tillväxt i både försäkring och bank, men även i fastighetsförmedlingen. Banken nådde till exempel under året en affärsvolym på 5 Mdr i Värmland.

” Med god framförhållning och med ett brett kontaktnät, så tror jag att bolaget har stora möjligheter att klara av det förändringsarbete som krävs.

Men kanske det roligaste och viktigaste är att bolaget har en mycket hög kundnöjdhet i jämförelse med andra försäkringsbolag, banker och fastighetsförmedlingar. Att vi har nöjda kunder är egentligen en förutsättning för bolagets existens och berättigande. Därför lyssnar vi kontinuerligt

på vad bolagets ägare, det vill säga de värmländska kunderna tycker om oss. Vi vet att det finns ett tydligt samband mellan nöjda kunder och nöjda medarbetare. Därför lägger bolaget också mycket energi på att medarbetarna ska trivas på jobbet. Vi mäter också kontinuerligt hur nöjda

medarbetarna är och vi kan konstatera att nöjdheten hos medarbetarna ligger på en hög nivå.

Bolaget har idag en stark ekonomi och starka nyckeltal. Detta i kombination med mycket nöjda kunder, ger styrelsen möjlighet att öka ambitionsnivån om till-

växt både i försäkringsverksamheten och i bankverksamheten. Konkurrenssituationen inom våra verksamhetsområden stärker dessutom dessa möjligheter. Ett annat alternativ som styrelsen har, är att i stället för Länsbonus, ge kunderna återbäring från det överskott som försäkringsrörelsen ger.

” Vi vet att det finns ett tydligt samband mellan nöjda kunder och nöjda medarbetare.

Stora generationsväxlingar

Men det finns också andra stora utmaningar. De nya regelverken som införts under de senaste åren inom bank och försäkring, ställer stora krav på både styrelse och ledning avseende kompetens och anpassningar i verksamheten. Mindre försäkringsbolag och banker kan med beaktande av detta, komma att få problem med att rekrytera lämpliga personer med erfarenhet och kompetens samt intresse för den verksamhet dessa bolag bedriver. I bolaget har det under de senaste åren genomförts stora generationsväxlingar och generationsväxlingen kommer att fortsätta under den närmaste tiden. Med god framförhållning och med ett brett kontaktnät, så tror jag att bolaget har stora möjligheter att klara av det förändringsarbete som krävs.

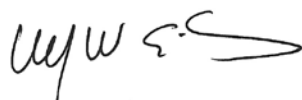
Digitala tjänster allt viktigare

En annan stor utmaning och möjlighet som bolaget har, är den digitaliseringsvåg som pågår i samhället. Länsförsäkringar Värmland ska naturligtvis följa med i den

utvecklingen, utan att för den skull avstå från att utnyttja den stora konkurrensfördel som vi har genom bolagets fysiska närhet till kunderna. Även om mycket kan digitaliseras så kan det aldrig ersätta fördelen med att kunna ha ett personligt möte mellan den som till exempel drabbats av en skada och den skadereglerare som ska hjälpa till med skaderegleringen.

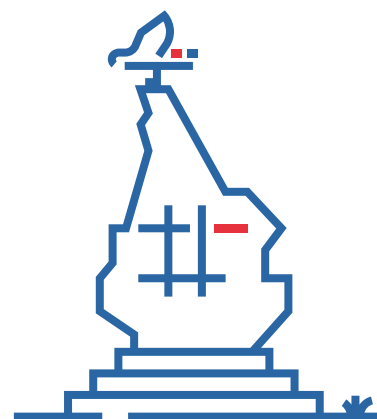
Avslutningsvis vill jag också betona den stora fördelen som Länsförsäkringar Värmland har genom att vara ett regionalt, självständigt bolag som verkat i Värmland under 174 år. Att bolaget dessutom samarbetar med 22 andra länsförsäkringsbolag och att Länsförsäkringar Värmland ägs av de värmländska kunderna, gör att framtiden trots stora pågående förändringar, ser ljus ut.

Karlstad den 17 februari 2017

Ulf W Eriksson

Vd Länsförsäkringar Värmland

Samverkan som stärker Länsförsäkringar Värmland

Länsförsäkringar Värmland äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala – Länsförsäkringar Värmland har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringar Värmland äger 2,24 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Länsförsäkringars Värmlands konsolideringskapital.

2. Styrkan i varumärket

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Varumärket är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Kantar Sifos anseendeundersökning 2016 visar att Länsförsäkringar har det femte högsta anseendet av alla svenska företag – en lista som toppas av Volvo och Ikea. Länsförsäkringar har också under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag. Den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

3. Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar erbjuder liv- och pensionslösningar till företag och privatpersoner. Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom

tjänstepension. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars fondutbud består av 39 fonder med eget varumärke och 49 externa fonder. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. Fondlivbolaget förvaltar 114 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv är länsförsäkringsgruppens livförsäkringsbolag för traditionell förvaltning. Bolaget ägs av Länsförsäkringar AB men drivs enligt ömsesidiga principer med vinstutdelningsförbud. I Länsförsäkringar Liv sker ingen nyteckning, men här förvaltas traditionell livförsäkring som är tecknad före stängningen i september 2011. Under 2016 har arbetet med att erbjuda kunder möjligheten att villkorsändra försäkringar till Nya Trad fortsatt. Mottagandet från de som hittills fått erbjudandet har varit positivt och villkoren för 41 procent av kunderna har ändrats.

4. Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank är Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten, som enbart finns i Sverige, har en god tillväxt i volymer och lönsamhet och hög kreditkvalitet. Banken erbjuder privatpersoner, lantbrukare och småföretagare ett brett

utbud av banktjänster. Strategin utgår från länsförsäkringsgruppens stora kundbas, Länsförsäkringars starka varumärke och kundägendets principer.

Länsförsäkringar Bank är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB. I bankkoncernen ingår förutom moderbolaget Länsförsäkringar Bank också dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek, Länsförsäkringar Fondförvaltning och Wasa Kredit.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda kunder på privatmarknaden.

5. Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som specialistkunskap, djurvänlighet och empati byggt ett mycket starkt dottervarumärke till Länsförsäkringar. Agria har ett nära samarbete med flera djurägarorganisationer. Verksamheten växer sig även allt starkare på marknader utanför Sverige – idag Storbritannien, Norge och Danmark. Under 2016 startade Agria också verksamhet i Finland.

6. Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och grupp-försäkringsområdet. Länsförsäkringar är marknadsledande inom sjukvårdsförsäkring.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälsotjänster. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa.

7. Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Värmland betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar Länsförsäkringar Värmlands kunder.

8. Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa båda bolag deltar Länsförsäkringar Värmland med ägarandelarna 3,7 respektive 4 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Länsförsäkringar Värmland och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

9. Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete för att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och öka värdet för kunderna.

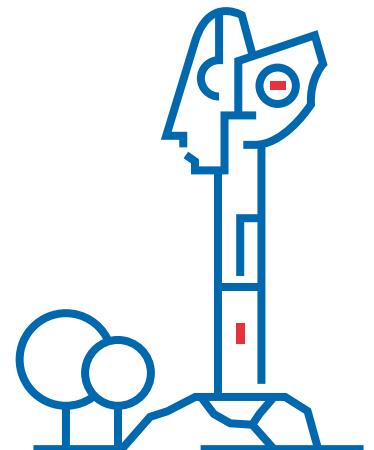
Ett antal fokusområden har arbetats fram tillsammans med länsförsäkringsbolagen. De finns inom områden där större förflyttningar behöver genomföras för att möta länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier. Fokusområdena hanterar förändringar inom kundmötet, erbjudandet och beslutsstöd.

Extra fokus på digitala förflyttningar och förenklade erbjudanden

Under 2016 levererades gemensam utveckling för cirka 400 Mkr. Mycket av arbetet har fokuserats på de digitala kanalerna. Både i form av tjänster som direkt kan användas av kunden, men också i form av initiativ som förbereder kommande förflyttningar. Exempelvis har produkter förenklats och informationshanteringen förbättrats. Här följer några exempel på leveranser och arbete:

- Länsförsäkringars inloggade kundmöte, kundens "Mina sidor" på internet, har fått ett helt nytt utseende enligt Länsförsäkringars nya visuella intryck. Startsidan har gjorts tydligare, navigeringen är enklare och det finns också möjlighet att publicera nyheter via så kallade puffar på startsidan. "Mina sidor" är nu också responsiva; layouten anpassas till den skärm eller enhet kunden använder.
- Förbättringar på internet för motorförsäkringar. Försäkringsinformationen är nu mer detaljerad, det är enklare att göra en skadeanmälan och kunden får också erbjudande om att teckna vagnskadeförsäkring då garantin är på väg att upphöra.
- Det är nu möjligt för tjänsteföretag att göra intresseanmälan och att teckna försäkring på internet, även för gravid- och barnförsäkring är det möjligt att göra intresseanmälan.
- Fondbyten på internet har förenklats, de kan göras på samma sätt som i Länsförsäkringars app. Kunderna kan nu också via internet förbereda ett rådgivningsmöte avseende tjänstepension.
- Appen har förbättrats i flera steg med bland annat nytt utseende. Med hjälp av en navigator har hanteringen av sparande förenklats, via karta kan kunden hitta vårdgivare under resa och meddelade hanteringen har utökats och förenklats.
- Kunderna kan nu på "Mina sidor" digitalt signera ett medgivande för autogiro.
- Gemensamma arbetssätt för skadekundmötet har levererats, det gäller bygg- respektive inbrottsskador.
- Arbetet med ett nytt modernare systemstöd för hantering av försäkringsprodukter fortsätter intensivt. Omfattningen är boende, båt, rese- och olycksfallsförsäkringar och det är ett viktigt steg i arbetet med att förenkla kunderbjudanden och lösningar men också för att kunna erbjuda fler digitala tjänster för de aktuella produktområdena. Det nya systemstödet kommer att börja användas i inledningen av 2017.

- Motsvarande förenklingar av produkter och erbjudanden görs också för företags- och lantbruksförsäkringar. Syftet är att förbereda en kommande förflyttning till det nya systemstödet och att möjliggöra fler digitala tjänster och digital distribution.
- En ny tariff för försäkring av tunga lastbilar är på väg att komma på plats. Arbetet med införande i systemstödet pågår och den planeras att tas i bruk i samband med förnyelser från och med april 2017. För motorförsäkringar pågår också arbetet med nytt verktyg för bilklassning, leverans i januari 2017. Klassificeringen är nödvändig för prissättning och verktyget ersätter det stöd som tidigare levererades av Trafikförsäkringsföreningen.
- Informationshanteringen har förbättrats under året. Genom det har uppföljning och analys ur ett kundperspektiv och av sakförsäkringsaffären förenklats och förbättrats. Till exempel är nu möjligt att på övergripande nivå göra en samlad uppföljning av hela sakförsäkringsbeståndet, för motorförsäkringsbeståndet går det att göra på detaljerad nivå. Arbetet med att kunna utnyttja informationen för marknadsföring och marknadsbearbetning pågår, ett nytt verktyg för kampanjhantering är anskaffat.
- Arbetet med att säkerställa att länsförsäkringsbolagen kan rapportera enligt Solvens II-kraven har fortsatt, bland annat med stöd för kvartalsrapportering och med utökade rapporter.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Värmland avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för 2016, bolagets 174:e verksamhetsår.

Verksamhet

Länsförsäkringar Värmland har sitt verksamhetsområde i Värmlands län. Bolaget erbjuder företag, skogs- och lantbruk samt privatpersoner skade- och livförsäkringar och banktjänster. Bolaget är marknadsledande på ett flertal områden. Bolaget är även delaktig i olika gemensamma återförsäkringsaffärer inom länsförsäkringsgruppen och i sockenbolagen.

Förutom verksamhet där Länsförsäkringar Värmland har egen koncession erbjuder bolaget försäkring inom livförsäkringsområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och kreditkvalitén.

Organisation och struktur

Länsförsäkringar Värmland ingår som ett av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag i länsförsäkringsgruppen. Gemensamt äger gruppen Länsförsäkringar AB varav Länsförsäkringar Värmlands andel är 2,2 procent. Länsförsäkringar Värmland är ett ömsesidigt skadeförsäkringsbolag, vilket betyder att ägarna utgörs av bolagets skadeförsäkringstagare. Dessa har inflytande över verksamheten och väljer fullmäktigeledamöter som ska företräda dem på bolagsstämman. Bolagsstämman utser bolagets styrelse som består av sex ledamöter. Därutöver ingår verkställande direktör och två personalrepresentanter i styrelsen.

Total affärsvolym

Premieinkomsten uppgick till 646 Mkr (603), premieinkomst i direkt försäkring ökade med 41 mkr medan mottagen återförsäkring ökade med 1 Mkr.

Liv- och bankverksamheten är bolagets förmedlade affärer och redovisas som övriga intäkter och kostnader i resultaträkningen under rubriken Förmedlad affär. Resultatet för bolagets förmedlade affärer uppgick under verksamhetsåret till -2,6 Mkr (-1,7).

Den totala volymen för bolagets affärer fördelar sig enligt nedan tabell.

Marknad privat och lantbruk

Skadeförsäkring

Antalet privatförsäkringar ökade med 2 770 (3 609*) st under 2016. Beståndet uppgick vid årsskiftet till 137 354 st försäkringar. Totalt såldes 39 429 (38 477*) st privatförsäkringar. Antalet helkunder ökade med 140 (223*) st. Totalt inbetald premie för privatförsäkringar blev 413 (385*) Mkr, vilket är en ökning med 28 Mkr mot tidigare år.

Antalet lantbruksförsäkringar minskade med 69 st. Totalt har bolaget 10 511 st lantbruksförsäkringar. Antalet helkunder på lantbruk ökade med 11 (12) st under 2016.

Marknad företag

Skadeförsäkring

Antalet företagsförsäkringar har ökat under året med 45 st (30) och är totalt 8 088 st. Totalt inbetald premie för egendom och motor blev 210 (199) Mkr, vilket är ökning med 11 Mkr mot tidigare år. Ökningen är främst inom motorförsäkring.

Antal kunder: 84 041 st

+2%

Premieinkomst 2016: 646 Mkr

+7%

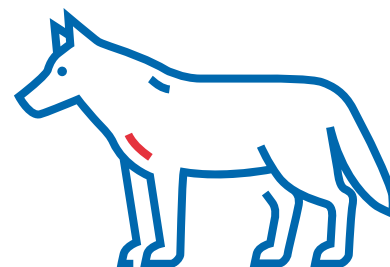
Affärsvolym Bank: 5 073 Mkr

+14%

Skadeförsäkringspremier, Mkr	2016	2015
Direkt försäkring		
Premieinkomst	605	564
Mottagen återförsäkring		
Premieinkomst	41	40
Summa	646	603

Liv och bank volym, Mkr	2016	2015
Premieinkomst	111	115
Finansiella tjänster		
Bank, inlåning	1 343	1 237
Bank, utlåning	3 299	2 863
Fond, inkl IPS och ISK	431	365
Summa	5 073	4 465

*Jämförelsesiffrorna för år 2015 är ändrade jämfört med föregående års årsredovisning. Ett nytt uppföljningssystem är infört med ändrade definitioner.

Placeringsstillgångar	Marknadsvärde 2016-12-31		Marknadsvärde 2015-12-31		Netto placering	Värde- förändring	Direkt avkastning		Total avkastning	
	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	Mkr	Mkr	%	Mkr	%
Fastigheter	248,9	10	244,3	11	3,7	0,9	7,8	3,2	8,7	3,6
Aktier										
- svenska	263,0	11	233,3	10	11,3	18,4	1,5	0,6	19,9	8,5
- utländska	250,2	10	145,6	6	72,7	31,9	0	0	31,9	21,9
- Länsförsäkringar AB	468,3	19	417,7	18	0	50,6	0	0	50,6	12,1
Räntebärande placeringar	1 235,7	50	1 265,8	55	-42,3	12,2	4,5	0,4	16,7	1,3
Summa	2 466,1	100	2 306,7	100	45,4	114,0	13,8	0,6	127,8	5,5

Liv- och pensionsförsäkring

Försäljningen uppgick till 130 (169) Mkr mätt i försäljningsvärde.

Premieinkomsten uppgick till 111 (115) Mkr. Länsförsäkringar Liv Gamla Tradförvaltnings konsolidering är vid årets utgång 125 procent Nya Tradlivförvaltningen 114 procent och solvensen 130 procent Återbäringsräntan har under året varit 2 (2) procent i Gamla Tradliv och i snitt 5,5 (10) procent i Nya Tradliv.

Antalet försäkringar är 28 476 (29 271) st. Tillsammans fanns ett sammanlagt värde på dessa försäkringar med 3 059 Mkr. Marknadsandelen är oförändrad på cirka 10 procent.

Bank

Bankens totala affärsvolym uppgick vid årsskiftet till 5 073 Mkr (4 465) Mkr. Ökningen under året blev 608 Mkr, +14 procent (+16 procent). Antalet kunder har under året ökat med 670 och var 13 156 (12 486) vid årsskiftet.

Marknadsandelar Värmland i procent, %

Sakförsäkringsprodukter	2016	2015
Hemförsäkring	30,3*	29,7
Villa/villahemförsäkring	33,0*	33,0
Fritidshusförsäkring	49,3*	49,9
Privatmotor	34,9**	35,2
Företagsförsäkring	44,1***	42
Företagsmotor	45,0	44,9
Lantbrukshushåll	59,9	59,9
Lantbruksmotor	73,3	73,1

*Andel av antal försäkringar **Andel av antal personbilar
***Andel av premie

Bolaget har ansvar för kreditförluster upp till 80 procent av konstaterade förluster, dock högst vad som motsvarar bolagets samtliga framtida provisionsersättningar.

Skadeutveckling

Motorförsäkring

Skadekostnaden brutto för 2016 års skadeårgång blev 11,3 Mkr högre än för 2015.

Kostnaden för storskador (över 0,4 Mkr) var år 2016 cirka 14,2 (11,3) Mkr. Antalet storskador ökade till 18 (14) st. Totalt ökade antalet skador (inklusive efteranmälda skador) med 1 005 st. År 2016 anmälades 422 (360) st personskador i följd av trafik.

Övriga skadeförsäkringar

Skadekostnaden brutto för 2016 års skadeårgång blev 33,4 Mkr högre än för 2015. Kostnaden för storskador (över 0,5 Mkr) var 2016 cirka 123,4 (104,4) Mkr. Antalet storskador ökade till 43 (40) st. Bolaget har återförsäkrat sig med ett självbehåll på 7,5 (7,5) Mkr. Under år 2016 var det 1 skada som översteg bolagets självbehåll.

Totalt

Under 2016 anmälades totalt 13 881 motor-skador (12 876) och 10 439 kombinerade skador (9 293) eller sammanlagt 24 320 (22 169) st.

Reservauveckling

Under 2016 har skador tillhörande år 2015 och tidigare reglerats med ett utfall på netto -4,3 (-14,1) Mkr.

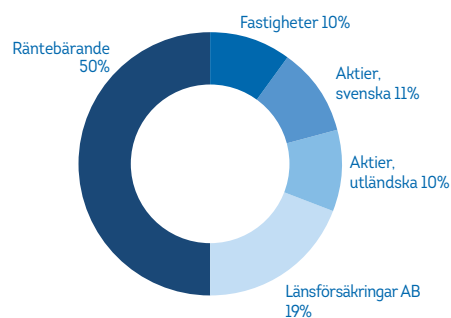
Driftkostnader

Driftkostnader i direkt försäkring, det vill säga alla kostnader för främst anskaffning och administration minskat med omkostnadsbidrag för gemensam affär framgår av not 7. Driftkostnaderna i direkt försäkring utgjorde 18,9 (18,6) procent av premieinkomsten för egen räkning. Driftkostnaderna för direkt försäkring uppgår till 102,4 (92,8) Mkr. Löner och ersättningar till bolagets medarbetare och ombud samt uppgift om medelantal anställda och sjukfrånvaro redovisas i not 29.

Kapitalförvaltning

Marknadsvärdet på koncernens placerings-tillgångar uppgick vid verksamhetsårets slut till 2 466,1 (2 306,7) Mkr enligt struktur i diagrammet nedan.

Placeringsstruktur, totalt 2 466,1 (2 306,7) Mkr

Gamla stenbron i Karlstad.

Resultat

Årets resultat i koncernen före dispositioner och skatt uppgick till 181,9 (70,5) Mkr och efter dispositioner och skatt till 139,5 (54,6) Mkr.

Försäkringsrörelsens tekniska resultat uppgick till 64,1 (-5,0) Mkr.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som bolaget står inför

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten för egen räkning på 73 (73) procent under senaste 5-årsperiod återspeglar försäkringsrisken.

Den mottagna affären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten uppgick under verksamhetsåret till 41,5 (40,3) Mkr eller 6,9 (7,2) procent av premieinkomsten i direkt försäkring.

Finansiella risker

I kapitalförvaltningen har vi definierat placeringsrisker bestående av fastighetsrisk, aktiekursrisk, valutarisk samt ränterisk.

Totalavkastningstabellen, på föregående sida, visar översiktligt hur placeringstillgångarna fördelar sig på olika tillgångsslag samt deras avkastning.

I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets risker och riskhantering.

Information om icke-finansiella resultatindikationer

Dotterbolag

Länsförsäkringar Värmland äger samtliga aktier i Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB samt en procents ägarandel i Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB. Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB har 99 procent ägarandel i Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB enligt not 15. Länsförsäkringar Värmland äger samtliga aktier i Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB, i bolaget förvaltas ägandet i Fastighetsbolaget Humlegården.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Värmland (573201-8329) samt dotterbolagen Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB (556230-0292), Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB (916911-5509) och Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB (556763-7250).

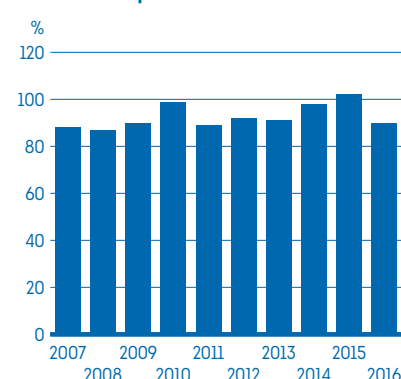
Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Koncernens fria kapital inklusive årets resultat uppgår till 753 185 tkr.

Förslag till vinstdisposition i moderbolaget

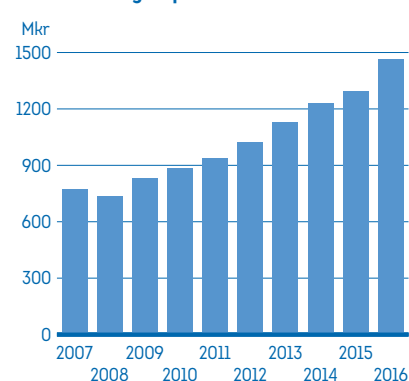
Föregående års vinst har i enlighet med bolagsstämmans beslut överförts till balanserade vinstmedel.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att årets vinst, kronor 112 047 547 jämte balanserad vinst, kronor 539 993 477 totalt kronor 652 041 024 överförs i ny räkning.

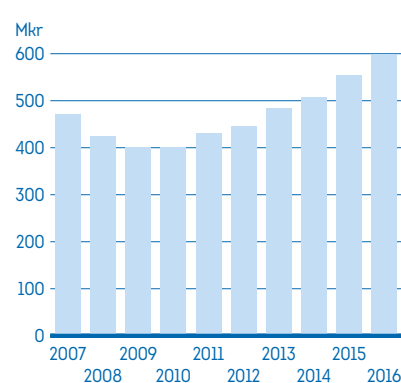
Totalkostnadsprocent

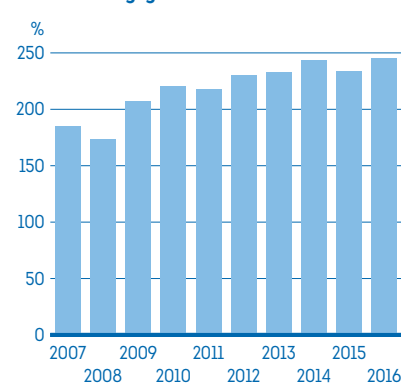
Konsolideringskapital

Premieinkomster för

Konsolideringsgrad

Finansiella rapporter

Femårsöversikt koncernen					
Mkr	2016	2015	2014	2013	2012
RESULTAT					
Premieintäkt f e r	582,0	537,8	490,2	470,0	437,2
Kapitalavkastning i försäkringsrörelsen	7,7	7,5	7,6	12,1	13,1
Försäkringsersättningar f e r	-418,7	-456,5	-388,6	-337,5	-324,6
Driftkostnader f e r	-102,7	-92,8	-93,8	-92,1	-79,1
Tekniskt resultat i skadeförsäkringsrörelsen	68,3	-4,0	15,4	52,5	46,6
Övriga tekniska intäkter och kostnader	-4,2	-0,9	-2,6	-2,5	-0,4
Finansrörelsens resultat	120,2	77,2	111,4	79,5	57,8
Förmedlad affär	-2,4	-1,8	-9,2	-17,1	-11,7
Resultat före dispositioner och skatt	181,9	70,5	115,0	112,4	92,3
ÅRETS RESULTAT	139,5	54,5	88,1	84,7	101,3
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar, verkligt värde	2 466,1	2 306,6	2 155,0	1 825,6	1 676,8
Premieinkomst f e r	598,8	553,7	507,3	484,8	444,7
Försäkringstekniska avsättningar f e r	1 114,3	1 077,2	1 004,3	742,7	695,2
Konsolideringskapital					
Eget kapital	1 200,2	1 058,7	1 008,6	924,6	863,9
Uppskjuten skatt	267,5	235,3	223,9	204,4	160,6
	1 467,7	1 294,0	1 232,5	1 129,0	1 024,5
Konsolideringsgrad	245%	234%	243%	233%	230%
Kapitalbas	1443,4*	1 083,4	1 044,3	949,8	873,9
SCR	554,8**				
MCR	138,7**				
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadeprocent f e r	72%	85%	79%	72%	74%
Driftkostnadsprocent f e r	18%	17%	19%	20%	18%
Totalkostnadsprocent f e r	90%	102%	98%	91%	92%
Direkt affär					
Skadeprocent f e r	70%	85%	75%	63%	73%
Driftkostnadsprocent f e r	19%	19%	24%	21%	20%
Totalkostnadsprocent f e r	89%	104%	99%	84%	93%
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning	0,6%	0,6%	0,9%	1,1%	2,5%
Totalavkastning	5,5%	3,7%	6,5%	5,5%	1,7%

* Redovisas från och med 2016 enligt Solvens II

** SCR och MCR införs första gången 2016

Kapitalbas: Kapitalkrav enligt nya Solvens II regelverket

SCR: Solvenskapitalkrav

MCR: Minimikapitalkrav

Resultaträkning

		Koncern		Moderbolag	
Tkr	Not	2016	2015	2016	2015
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE					
Premieintäkter f e r					
Premieinkomst	4	645 991	603 094	645 991	603 094
Premier för avgiven återförsäkring		-47 142	-49 388	-47 142	-49 388
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-16 794	-15 918	-16 794	-15 918
		582 055	537 788	582 055	537 788
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	5	7 727	7 561	7 727	7 561
Försäkringsersättningar f e r					
Utbetalda försäkringsersättningar					
Före avgiven återförsäkring	6	-469 620	-440 849	-469 620	-440 849
Återförsäkrares andel	6	45 490	47 295	45 490	47 295
Förändring i Ausättning för oreglerade skador f e r					
Före avgiven återförsäkring		-48 324	-53 057	-48 324	-53 057
Återförsäkrares andel		53 723	-9 951	53 723	-9 951
		-418 731	-456 562	-418 731	-456 562
Driftkostnader f e r	7	-102 783	-92 825	-102 783	-92 825
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		68 268	-4 038	68 268	-4 038
Övriga tekniska kostnader	8	-4 179	-937	-4 179	-937
Resultat efter övriga tekniska kostnader		64 089	-4 975	64 089	-4 975
ICKE-TEKNISK REDOVISNING					
Finansrörelsen					
Kapitalavkastning, intäkter	9,11	29 787	29 984	6 991	7 389
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10,11	115 159	75 407	100 317	47 891
Kapitalavkastning, kostnader	9,11	-15 919	-15 581	-1 966	-1 762
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10,11	-1 114	-5 043	-1 114	-5 043
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	5	-7 727	-7 561	-7 727	-7 561
Finansrörelsens resultat		120 186	77 206	96 501	40 914
Förmedlad affär					
Intäkter	12	27 849	25 558	27 849	25 558
Kostnader	12	-30 248	-27 307	-30 248	-27 307
Resultat förmedlad affär		-2 399	-1 749	-2 399	-1 749
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		181 876	70 482	158 191	34 190
Bokslutsdispositioner					
Förändring säkerhetsreserv		-	-	-13 000	-
Förändring periodiseringsfond		-	-	1 500	13 500
Resultat före skatt		181 876	70 482	146 691	47 690
Skatt på årets resultat	13	-42 397	-15 915	-34 644	-10 853
Årets resultat		139 479	54 567	112 047	36 837
Rapport över totalresultatet för koncernen					
Årets resultat		139 479	54 567	112 047	36 837
Övrigt totalresultat					
Poster som inte ska omklassificeras till resultaträkningen					
Resultat vid omvärdering av rörelsefastigheter		2 596	9 023	-	-
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat		-571	-1 985	-	-
Summa övrigt totalresultat för perioden, netto efter skatt		2 025	7 038	-	-
Totalresultat för året		141 504	61 605	112 047	36 837

Resultatanalys moderbolag

Tkr	Direkt försäkring av svenska risker							Mottagen återförsäkring
	Totalt 2016	Sjuk- och olycksfall	Hem, Villa, Fritidshus	Lantbruk, Företag, Fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa direkt försäkring	
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT								
Premieintäkt f e r (not 1)	582 055	12 919	112 140	152 416	165 806	98 473	541 754	40 301
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	7 727	1 062	112	142	111	5 235	6 662	1 065
Försäkringsersättningar f e r (not 2)	-418 731	-18 811	-84 153	-83 405	-129 318	-64 834	-380 521	-38 210
Driftkostnad f e r	-102 783	-2 443	-20 918	-29 861	-31 052	-18 391	-102 665	-118
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	68 268	-7 273	7 181	39 292	5 547	20 843	65 230	3 038
Avvecklingsresultat								
Avvecklingsresultat brutto	-7 686	-4 531	5 132	-1 718	1 480	-12 614	-12 251	4 565
Återförsäkrares andel	3 434	-1 293	914	2 477	-	1 336	3 434	-
Avvecklingsresultat f e r	-4 252	-5 824	6 046	759	1 480	-11 278	-8 817	4 565
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	268 888	6 620	58 337	72 978	78 944	50 725	267 604	1 284
Oreglerade skador	1 124 682	76 269	48 853	139 941	26 663	496 860	788 586	336 096
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	1 393 570	82 889	107 190	212 919	105 607	547 585	1 056 190	337 380
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar								
Oreglerade skador	308 306	11 595	220	85 563	-	207 561	304 939	3 367
NOTER TILL RESULTATANALYS								
NOT 1								
Premieintäkt f e r	582 055	12 919	112 140	152 416	165 806	98 473	541 754	40 301
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	645 991	14 850	121 267	185 983	171 717	110 717	604 534	41 457
Premier för avgiven återförsäkring	-47 142	-1 394	-3 973	-29 795	-304	-11 676	-47 142	-
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-16 794	-537	-5 154	-3 772	-5 607	-568	-15 638	-1 156
NOT 2								
Försäkringsersättningar f e r	-418 731	-18 811	-84 153	-83 405	-129 318	-64 834	-380 521	-38 210
Utbetalda försäkringsersättningar f e r	-424 130	-10 341	-95 247	-105 686	-127 613	-56 503	-395 390	-28 740
Före avgiven återförsäkring	-469 620	-10 341	-103 510	-129 489	-127 613	-69 927	-440 880	-28 740
Återförsäkrares andel	45 490	-	8 263	23 803	-	13 424	45 490	-
Förändring i avsättning för oreglerade skador f e r	5 399	-8 470	11 094	22 281	-1 705	-8 331	14 869	-9 470
Före avgiven återförsäkring	-48 324	-9 069	17 401	-34 430	-1 705	-7 684	-35 487	-12 837
Återförsäkrares andel	53 723	599	-6 307	56 711	-	-647	50 356	3 367

Balansräkning

Tkr	Not	Koncern		Moderbolag	
		2016	2015	2016	2015
TILLGÅNGAR					
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark					
Förvaltningsfastighet	14	106 886	105 255	945	314
Rörelsefastigheter	14	142 000	139 000	-	-
Aktier och andelar i koncernföretag	15	-	-	35 076	10 063
Lån till koncernföretag		-	-	79 000	105 964
Aktier och andelar	16, 17	981 500	796 641	921 576	747 046
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	16, 17	566 281	554 713	566 281	554 713
		1 796 667	1 595 609	1 602 878	1 418 100
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar					
Oreglerade skador	24	308 306	254 583	308 306	254 583
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	18	220 607	181 446	220 607	181 446
Fordringar avseende återförsäkring		14 505	17 561	14 505	17 561
Övriga fordringar	19	10 444	28 008	10 419	27 488
		245 556	227 015	245 531	226 495
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar	20	2 061	2 229	2 040	2 192
Kassa och bank		669 438	711 008	651 459	675 362
		671 499	713 237	653 499	677 554
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter	21	283	-	283	-
Förutbetalda anskaffningskostnader	22	15 650	14 983	15 650	14 983
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		6 953	6 702	6 477	6 280
		22 886	21 685	22 410	21 263
Summa tillgångar		3 044 914	2 812 129	2 832 624	2 597 995

Balansräkning

		Koncern		Moderbolag	
Tkr	Not	2016	2015	2016	2015
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Reserver		34 242	32 217	11 371	11 371
Balanserad vinst		1 026 485	971 918	539 993	503 156
Årets resultat		139 479	54 567	112 047	36 837
		1 200 206	1 058 702	663 411	551 364
Obeskattade reserver					
Säkerhetsreserv		-	-	480 188	467 188
Periodiseringsfond		-	-	18 500	20 000
				498 688	487 188
Försäkringstekniska avsättningar					
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	23	268 888	252 094	268 888	252 094
Avsättning för oreglerade skador	24	1 153 746	1 079 709	1 153 746	1 079 709
		1 422 634	1 331 803	1 422 634	1 331 803
Avsättning för andra risker och kostnader					
Avsättning för pension och liknande förpliktelser	25	3 600	8 900	3 600	8 900
		3 600	8 900	3 600	8 900
Skulder					
Aktuell skatt	26	1 861	1 572	498	-
Uppskjuten skatt	26	267 482	235 326	110 934	85 169
Skulder avseende direkt försäkring		297	328	297	328
Skulder avseende återförsäkring		8 761	18 505	8 761	18 505
Skulder till kreditinstitut		11 750	38 450	-	-
Övriga skulder	27	27 140	24 644	26 940	24 518
		317 291	318 825	147 430	128 520
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Förutbetalda premier		64 415	66 042	64 415	66 042
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		36 768	27 857	32 445	24 178
		101 183	93 899	96 860	90 220
Summa eget kapital och skulder		3 044 914	2 812 129	2 832 624	2 597 995

Förändring i eget kapital för koncernen

Tkr	Reserver	Balanserad vinst	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans 2015-01-01	35 397	881 213	91 952	1 008 562
Omföring av föregående års vinst		91 952	-91 952	-
Årets resultat			54 567	54 567
Förändring av omvärderingsreserv	-10 218	-1 247		-11 465
Övrigt totalresultat för året				
Omvärdering - Brutto	9 023			9 023
Omvärdering -skatt	-1 985			-1 985
Summa övrigt totalresultat för året	7 038			7 038
Utgående balans 2015-12-31	32 217	971 918	54 567	1 058 702
Ingående balans 2016-01-01	32 217	971 918	54 567	1 058 702
Omföring av föregående års vinst		54 567	-54 567	-
Årets resultat			139 479	139 479
Övrigt totalresultat för året				
Omvärdering - Brutto	2596			2596
Omvärdering -skatt	-571			-571
Summa övrigt totalresultat för året	2025			2025
Utgående balans 2016-12-31	34 242	1 026 485	139 479	1 200 206

Förändring i eget kapital för moderbolaget

Tkr	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Eget kapital
	Reservfond	Balanserat resultat	
2015-01-01	11 371	503 156	514 527
Årets resultat 2015		36 837	36 837
Årets resultat 2016		112 048	112 048
Utgående eget kapital 2016-12-31	11 371	652 041	663 412

Kassaflödesanalys (direkt metod)

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Premiebetalningar	633 622	592 574	633 622	592 574
Premieutbetalningar till återförsäkrare	-56 886	-40 281	-56 886	-40 281
Skadeutbetalningar	-469 620	-440 849	-469 620	-440 849
Skadeinbetalningar från återförsäkrare	48 546	37 960	48 546	37 960
Driftsutgifter	-116 441	-78 674	-124 290	-78 375
Övriga in- och utbetalningar	1 676	-4 747	1 676	-4 747
Betald skatt	-7 377	2 114	-1 785	8 059
Kassaflöde från den löpande verksamheten	33 520	68 097	31 263	74 341
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Räntebetalningar	4 470	4 923	5 174	5 805
Erhållna utdelningar och hyresinbetalningar	25 317	25 061	1 495	1 584
Kapitalförvaltningsutgifter	-15 919	-15 581	-1 966	-1 762
Nettoinvesteringar i:				
– finansiella placeringstillgångar	-88 698	95 012	-86 572	86 104
Lån till koncernföretag	-	-	26 964	466
Nettoinvestering i materiella tillgångar	-260	-1 248	-261	-946
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-75 090	108 167	-55 166	91 251
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Lämnade koncernbidrag	-	-	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-	-	-
Årets kassaflöde	-41 570	176 264	-23 903	165 592
Likvida medel vid årets början	711 008	534 744	675 362	509 770
Årets kassaflöde	-41 570	176 264	-23 903	165 592
Likvida medel vid årets slut	669 438	711 008	651 459	675 362

Skadeförebyggare Anders Hagman och Lars-Johan Sahlin på Bomässan i Karlstad.

Noter till finansiella rapporter

Not 1 Redovisningsprinciper

Denna årsredovisning avges per 31 december 2016 och avser Länsförsäkringar Värmland, ömsedigt försäkringsbolag med organisationsnummer 573201-8329 och med säte i Karlstad. Adressen till huvudkontoret är Köpmannagatan 2 A i Karlstad. Årsredovisningen har godkänts av styrelsen och verkställande direktör den 10 mars 2017 och kommer bli föremål för fastställande på bolagets årsstämma den 28 april 2017. Koncernens huvudsakliga verksamhet beskrivs i förvaltningsberättelsen.

GRUNDER FÖR UPPRÄTTANDET AV REDOVISNINGEN

Lagar och regler i koncernen

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) och IFRIC-tolkningar sådana de antagits av EU. Vid upprättande har också svensk Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2015:12 samt Rådet för finansiell rapportering, RFR, rekommendation RFR 1 kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

(a) Nya och ändrade standarder som tillämpas av företaget/koncernen

Inga av de standarder som trätt ikraft och som ska tillämpas första gången för räkenskapsår som börjar 1 januari 2016 har haft någon väsentlig inverkan på koncernens redovisningsprinciper eller upplysningar för det aktuella räkenskapsåret eller föregående räkenskapsår och förväntas inte heller ha någon väsentlig inverkan på kommande perioder.

(b) Nya standarder, ändringar och tolkningar av befintliga standarder som ännu inte har trätt i kraft och som inte har tillämpats i förtid av koncernen.

Ett antal nya standarder och tolkningar träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2017 och har inte tillämpats vid upprättandet av denna finansiella rapport. Inga av dessa förväntas ha någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter med undantag av de som följer nedan:

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering, värdering och redovisning av finansiella tillgångar och skulder. Den fullständiga versionen av IFRS 9 gavs ut i juli 2014 och är antagen av EU. Den ersätter de delar av IAS 39 som hanterar klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 behåller en blandad värderingsansats men förenklar denna ansats i vissa avseenden. Det kommer att finnas 3 värderingskategorier för finansiella tillgångar, upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Hur ett instrument ska klassificeras beror på företagets affärsmodell och instrumentets karaktäristika. Investeringar i eget kapitalinstrument ska redovisas till verkligt värde över resultaträkningen men det finns även en möjlighet att vid första redovisningstillfället redovisa instrumentet till verkligt värde över övrigt totalresultat. Ingen omklassificering till resultaträkningen kommer då ske vid avyttring av instrumentet. IFRS 9 inför också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserv som utgår från förväntade kreditförluster. För finansiella skulder ändras inte klassificeringen och värderingen förutom i det fall då en skuld redovisas till verkligt värde över resultaträkningen baserat på verkligt värde alternativet.

Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018. Tidigare tillämpning är tillåten. Försäkringsföretag har möjlighet att uppskjuta tillämpningen av standarden till dess att IFRS 17, Insurance Contracts, börjar tillämpas, dock senast 2021. Koncernen har ännu inte utvärderat vid vilken tidpunkt standarden kommer att tillämpas. Utvärdering av effekter pågår och den initiala bedömningen är att införandet inte kommer att ha någon väsentlig effekt på värdering eller resultatredovisning.

IFRS 15 "Revenue from contracts with customers" reglerar hur redovisning av intäkter, från andra avtal än försäkringsavtal, ska ske. De principer som IFRS 15 bygger på ska ge användare av finansiella rapporter mer användbar information om företagets intäkter. Den utökade upplysningsskyldigheten innebär att information om intäktsslag, tidpunkt för reglering, osäkerheter kopplade till intäktsredovisning samt kassaflöde hänförligt till företagets kundkontrakt ska lämnas. En intäkt ska enligt IFRS 15 redovisas när kunden erhåller kontroll över den försälda varan eller tjänsten och har möjlighet att

använda och erhåller nyttan från varan eller tjänsten. IFRS 15 ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal samt därtill hörande SIC och IFRIC. IFRS 15 träder ikraft den 1 januari 2018 och är antagen av EU. Förtida tillämpning är tillåten. För närvarande kan koncernen inte uppskatta de nya reglernas kvantitativa inverkan på de finansiella rapporterna. Koncernen kommer att göra en detaljerad utvärdering under det kommande året.

IFRS 16 Leases publicerades i januari 2016 och ersätter IAS 17 Leasing-avtal och där till hörande tolkningar. Den största effekten från de nya reglerna är att en leasetagare ska redovisa en leasingtillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden. I nuläget redovisar inte leasetagaren operationella leasing i balansräkningen. Koncernens bedömning är att denna standard inte kommer att ha någon väsentlig effekt på koncernens finansiella rapporter. Standarden ska tillämpas från 1 januari 2019 och är inte antagen av EU.

Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ytterligare ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar realiserade värdeförändringar.

Uppskattningar och bedömningar

Att upprätta de finansiella rapporterna, fordrar att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar, samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet används sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts. De antaganden som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Förändringar i gällande bedömningar och uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av byggnader och mark samt försäkringstekniska avsättningar har betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Upplysningar om värderingsmetod avseende byggnader och mark framgår av not 14. Värdering av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2 där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterbolag

Dotterbolag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att få ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterbolag redovisas enligt förvärvsmetoden.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och realiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

INTÄKTER OCH KOSTNADER

Intäkter för förmedling av bank- och fondtjänster

Bolaget förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess

helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och får ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter.

Driftkostnader

Driftkostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, administrationskostnader samt skaderegleringskostnader. Driftkostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftkostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniskt resultat som Kapitalavkastning kostnader. Under Icke tekniskt resultat redovisas även driftkostnader för förmedlad affär som Övriga kostnader.

FINANSIELLA INSTRUMENT

a) *Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen*

Länsförsäkringar Värmland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (aktier, obligationer och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t.ex. Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Med grund i ovan redovisas därför aktier som identifieras till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

b) *Låne- och kundfordringar*

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, dvs. efter avdrag för osäkra fordringar. I koncernen utgörs dessa av fordringar och likvida medel.

c) *Redovisning av finansiella instrument*

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörs-skulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när förpliktelser i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder.

Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en legal rätt och en avsikt att reglera mellanhavanden netto.

För alla räntebärande instrument (även de som värderas till verkligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteintäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificeras som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (till exempel courtage) för dessa instrument kostnadsförs direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värdekategori se not 17.

Redovisning av kapitalavkastning

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av den totala kapitalavkastningen förs till tekniskt resultat för försäkringsrörelsen baserat på försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkrings-tekniska avsättningar för egen räkning. Den överförda kapitalavkastningen

har beräknats på halva premieintäkten $f e r$ och på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador $f e r$ under året.

Nedskrivning av finansiella tillgångar redovisade till upplupet anskaffningsvärde

En bedömning görs per varje balansdag om det finns objektiva bevis för att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar förlorat i värde. Om en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar har förlorat i värde görs nedskrivning bara om det finns objektiva belägg att de förlorat i värde som resultat av en eller flera händelser som inträffat.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder värderas till verkligt värde inklusive transaktionskostnader och i efterföljande perioder upplupet anskaffningsvärde bestäms.

Värderingsprinciper

Verkligt värde definieras enligt IFRS 13 till det pris som vid värderingstidpunkten skulle erhållits vid försäljning av en tillgång eller betalats vid en överlåtelse av en skuld genom en ordnad transaktion mellan marknadsaktörer.

Verkligt värde på finansiella tillgångar, som är noterade på en aktiv marknad, motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden, se not 17.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehåller med hembudsförbehåll, enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta värde.

Motsvarande värderingsprincip tillämpas också för innehav i Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB och i Länsförsäkringar Mäklarservice AB och Humlegårdens Fastigheter AB.

Den samlade resultateffekten från finansiella tillgångar och skulder, värderade med hjälp av värderingstekniker uppgick till +64,7 (34,9) Mkr i koncernen.

Byggnader och mark

Byggnader och mark delas upp i förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter.

Rörelsefastighet

Rörelsefastigheter definieras som byggnader och mark som används i den egna verksamheten till mer än en obetydlig del.

Enligt IFRS skall reglerna i IAS 16 tillämpas för rörelsefastigheter i koncernen. Länsförsäkringar Värmland har valt att redovisa dessa enligt omvärderingsmetoden. Omvärderingsmetoden innebär att värdeförändringar till verkligt värde redovisas i övrigt totalresultat mot omvärderingsreserven i eget kapital istället för som tidigare i resultaträkningen. Vid övergången har marknadsvärdet per 1 januari 2009 satts som antaget anskaffningsvärde, vilket innebär att tidigare års värdeförändringar återfinns i balanserade vinster/medel. Avskrivningar på det omvärderade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Förvaltningsfastighet

Förvaltningsfastigheter redovisas i enlighet med IAS 40 Förvaltningsfastigheter, då syftet med innehavet är att generera hyresintäkter och/eller värdestegring.

Förvaltningsfastigheter värderas till verkligt värde, där värdeförändringen redovisas i resultaträkningen. För fastigheterna, som externvärderas en gång per år, har verkligt värde beräknats enligt kassaflödesmetoden. Fastigheternas faktiska drifts- och underhållskostnader redovisas bolagets kapitalförvaltningskostnader.

FÖRSÄKRINGSAVTAL

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån)

eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar

Värmland tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Även i de fall ersättningen är liten i absoluta tal, är beloppet betydande i relation till det belopp som utbetalas om den försäkrade händelsen inte inträffar (då ingen ersättning utgår). Samtliga Länsförsäkringar Värmlands försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker i balansräkningen. Beräkning av avsättning sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda till bolaget eller inte. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder, och diskonteras med samma räntekurva från EIOPA som används vid solvensberäkningen.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR – avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader.

Rabatter

Länsbonus får de kunder som har sin boendeförsäkring hos Länsförsäkringar Värmland samt minst en privat försäkring eller vardagsekonompaketet i Länsförsäkringar Bank AB eller en pensionsprodukt i Länsförsäkringar Liv AB. Länsbonus redovisas som en minskning av premieinkomsten.

ANDRA PRINCIPER

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital eller i övrigt totalresultat då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital respektive övrigt totalresultat.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas på realiserade vinster i placeringstillgångar samt skillnaden mellan redovisade och skattemässiga värden på fastigheter. I koncernen tillkommer uppskjuten skatt på obeskattade reserver.

Ersättningar till anställda

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de uppstår.

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggs genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda (födda 1955 eller tidigare), att den anställde kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Pensionen mellan 62 år och 65 år är för-månsbestämd. Pensionen beräknas utgå med cirka 65 procent av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön menas den fasta lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Saco-förbunden. Kostnader för eventuella ersättningar i samband med att personal slutar före den normala tidpunkten redovisas när kostnaden uppstår. För ytterligare upplysningar se not 25.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS, vilket innebär att internationella redovisningsstandarder tillämpas i den utsträckning det är möjligt enligt svensk lagstiftning på redovisningsområdet. Den finansiella rapporteringen för moderbolaget följer Lag om årsredovisning i Försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag. FFFS 2015:12 med tvingande tillägg i FFFS 2009:12 som gäller från och med 1 januari 2010 samt Rådet för finansiell rapportering, RFR 2.3 redovisning för juridiska personer. Då koncernen följer full IFRS kommer redovisningsprinciperna i moderbolaget till vissa delar att skilja sig från de redovisningsprinciper som tillämpas i koncernen. Nedan anges de skillnader som är väsentliga för moderbolaget.

Dotterbolag

Andelar i dotterbolag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärde-metoden. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förut-sättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatte-skuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Inledning

Bolagets resultat beror dels på försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels placeringsverksamheten och finansiella risker. Denna not omfattar en beskrivning av Länsförsäkringar Värmlands riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

För att skapa en tydlighet och enhetlighet i arbetet med att identifiera, värdera, hantera och rapportera risk arbetar Länsförsäkringar Värmland med nedanstående klassificering av risk.

Bolagets skall förhålla sig till risk efter hur den är nödvändig eller inte önskvärd. Vilket skall visa på bolagets attityd till risk och hänga samman med övergripande strategier.

Önskvärd risk är de risker bolaget är villigt att exponera sig för med syfte att uppnå strategiska mål. Dessa ska dock hållas på en medveten och kontrollerad nivå så att bolaget maximerar värdeskapandet utan att riskera insolvens eller bristande möjlighet att uppfylla åtaganden till försäkringstagarna.

Nödvändiga risker är de risker som inte bidrar direkt till bolagets avkastning, men existerar när verksamheten bedrivs. De skall i möjligaste mån begränsas. Räntebärande placeringar(tillgångssidan) och diskonterade avsättningar(skuldsidan) är båda beroende av ränteutvecklingen. Dessa hanteras enligt bolagets riktlinjer och regler.

Icke önskvärda risker är risker vars negativa påverkan på bolagets möjligheter till måluppfyllnad överskrider riskens potentiella värdeskapande. Dessa ska reduceras och om möjligt elimineras. Exempelvis skall alla väsentliga processer årligen ses över avseende operativ risk.

Mål, principer och metoder för bolagets riskhantering

Syftet med Länsförsäkringar Värmlands riskhanteringsorganisation är att identifiera, mäta och styra samtliga risker som företaget är exponerat för, både försäkringsrisker och finansiella risker. Ett viktigt syfte är också att tillse att Länsförsäkringar Värmland har en betryggande solvens i förhållande till de risker företaget är exponerat för.

Bolagets sätt att hantera risktagandet bygger på tydligt definierade ansvarsområden och väl fungerande processer och kan beskrivas på följande sätt.

Riskorganisation och arbetssätt

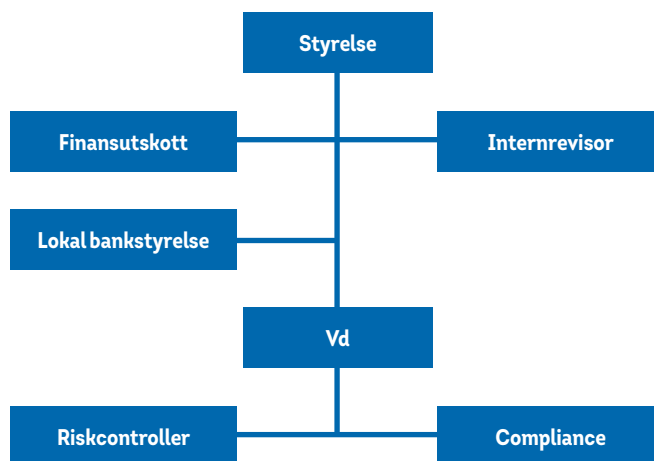
Ansaret för Länsförsäkringar Värmlands riskarbete ligger hos styrelsen som årligen beslutar om bolagets övergripande styrdokument, exempelvis affärsplan, policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen. Styrelsen får löpande rapportering av hur bolagets risker utvecklas via ett flertal olika rapporter. Styrelsen har även ett utskott till sitt förfogande, finansutskottet.

I finansutskottet ingår två styrelseledamöter och vd. Finansutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Finansutskottet har protokollförda möten.

Bolagets riskhanteringssystem syftar till att ge ledningen, och verksamheten som helhet, en möjlighet att på ett effektivt sätt hantera risker och möjligheter. Riskhanteringen är en naturlig del av verksamheten och det är hela organisationens ansvar att bidra till riskhanteringssystemet. En förutsättning för detta är att riskhanteringssystemet är väl integrerat med bolagets system för företagsstyrning.

Bolagets riskhanteringssystem beskrivs i bolagets Riskpolicy som är fastställd av styrelsen. Mer detaljerade ramar och limiter för hur stora exponeringar bolaget är beredd att ta på sig anges främst i Riktlinje för teckning av försäkring, Riktlinje för återförsäkring, Riktlinje för försäkrings- tekniska avsättningar och Placeringsriktlinje.

Riskorganisation

Länsförsäkringar Värmland riskkarta

Rapportering av risk

Styrelsen följer genom rapportering från ansvariga för affärsverksamheten, kapitalförvaltningen, aktuariefunktionen, riskkontrollfunktionen, compliancefunktionen och funktionen för internrevision upp bolagets risker och att riskhantering fungerar väl.

Den externa rapportering avseende risk är till stor del styrd av legala krav. I Sverige är det Finansinspektionen som är tillsynsmyndighet för de finansiella bolagen. Varje kvartal rapporterar bolaget in uppgifter om bland annat kapitalbas och kapitalkrav till Finansinspektionen.

Per 1 januari 2016 har tidigare regler avseende trafikljus och skuldtäckning ersatts i och med att Solvens 2-regelverket trätt i kraft. Bolaget mäter och kvantifierar risk i enlighet med Solvens 2 standardformel. I standardformeln mäts risk för följande riskkategorier: försäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Det totala kapitalkravet ställs sedan i relation till bolagets kapitalbas.

Bolagets styrelse får en intern riskrapport en gång per kvartal där det framgår hur de olika riskerna utvecklats över tiden, samt hur relationen mellan kapitalbasen och kapitalkravet har utvecklats.

Beräkning av kapitalkrav per riskkategori och analys av riskernas utveckling över tid samt hur riskerna samvarierar genomförs och rapporteras, av riskkontrollfunktionen, kvartalsvis till styrelsen i form av en intern riskrapport.

Inför väsentlig förändring analyseras förändringens påverkan på bolagets riskprofil. Eventuella väsentliga förändringar och en analys av dess påverkan på bolagets riskprofil ingår i den kvartalsvisa interna riskrapporten.

En central och årligen återkommande aktivitet, inom ramen för riskhanteringssystemet, är bolagets Egen risk och solvensanalys (ERSA). Hur arbetet bedrivs beskrivs i bolagets Riktlinje avseende ERSA som är fastställd av styrelsen. Analysen tar utgångspunkt i bolagets riskprofil och en genomgång av bolagets samtliga väsentliga risker. Analysen är framåtblickande och innehåller en bedömning av om bolagets kapitalresurser är, och kommer att vara, tillräckliga i förhållande till de risker bolaget ska bära om dess affärsplan realiserar.

Företagets riskkontrollfunktion är självständig och ansvarar för att bevaka, analysera och avrapportera bolagets riskexponeringar samt bidra till att utveckla företagets riskhanteringssystem. Riskcontroller rapporterar till styrelse och vd. Bland annat hur den löpande riskhanteringen övergripande fungerar.

Compliancefunktionen är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bl.a. till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden i bolaget. Compliancefunktionen rapporterar till styrelse och vd.

Aktuariefunktionen ansvarar för beräkning av försäkringstekniska avsättningar, bistår vid premieberäkningar och bidrar till bolagets ERSA-process. Även denna funktion rapporterar till styrelse och vd.

Bolagets internrevisionsfunktion ska medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med

styrelsens intentioner och riktlinjer genom att undersöka och utvärdera den interna styrningen. Internrevisionsfunktionen rapporterar till styrelse och vd.

Risker i försäkringsverksamheten

Försäkringsrisker består av premierisk, reservsättningsrisk och katastrofrisk. Innebörden i dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan.

Teckningsrisk (premierisk)

Teckningsrisken är risken att skade- och driftskostnaderna inte täcks av premieintäkter. Det vill säga risken för förlust på grund av ogynnsamt skadefall. Teckningsrisken innehåller naturligt en genuin osäkerhet om det faktiska utfallet av varje enskilt försäkringsavtal och därmed en osäkerhet om det totala utfallet inom respektive affärgren.

Reservsättningsrisk

Reservsättningsrisk är risken för att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker för att reglera inträffande skador. Den hanteras främst genom utvecklade aktuarieska metoder och noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador.

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i huvudsak begränsat till Värmlands län, vilket innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en brand- eller naturskada. Främst är det olika typer av egendomsförsäkring (exempelvis fastighets- lantbruk/skogs- och villaförsäkring) som är särskilt känslig för denna geografiska koncentration. Återförsäkring är det viktigaste instrumentet för reducering av katastrofrisk.

Riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen

Bolaget tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeåterförsäkring inom sjukdom- och olycksfallsförsäkring, egendom, ansvar, motorfordon samt trafikförsäkring.

Bolaget har livrisker i skadelivräntorna och livförsäkringsrisk avser risken för förluster av enskilda personers liv och hälsa, med de relevanta underkategorierna livfallsrisk, kostnadsrisk och omprövningsrisk. Bolaget exponeras för dessa risker dels via bolagets egna skadelivräntor, dels via mottagen återförsäkring där bolaget tar emot motsvarande risker i skadelivräntor tillhörande LF Sak. Via skadelivräntorna har bolaget även en ränterisk.

Riskhantering i försäkringsverksamheten är grundläggande i alla försäkringsbolag. En i grunden korrekt riskanpassad prissättning är nödvändig för att trygga bolagets lönsamhet på lång sikt. Precis som korrekta avsättningar för framtida skadeutbetalningar (skadereserver) vilka också har en direkt påverkan på resultatet.

Skadekostnad före återförsäkring, brutto (Tkr)

Skadeår	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totalt
Uppskattad skadekostnad:									
- I slutet av skadeåret	294 448	330 016	278 120	302 948	350 510	406 831	425 350	507 860	
- ett år senare	279 621	337 752	280 408	303 548	366 365	435 863	436 917		
- två år senare	270 409	332 003	267 277	303 118	364 458	431 625			
- tre år senare	270 467	322 309	262 194	306 320	342 801				
- fyra år senare	261 497	320 036	263 505	306 289					
- fem år senare	267 212	320 501	269 784						
- sex år senare	267 212	318 962							
- sju år senare	271 318								
Nuvarande skattning av total skadekostnad	271 318	318 962	269 784	306 289	342 801	431 625	436 917	507 860	
Ack utbetalda skadeersättningar	233 672	292 983	236 714	263 955	289 017	369 785	352 957	224 655	
Summa kvarstående skadekostnad	37 646	25 979	33 070	42 335	53 784	61 840	83 960	283 205	621 819
Avsättning avseende skadeår 2009 och tidigare									322 333
Avsättning skadelivräntor									180 530
Total avsättning i balansräkningen brutto (exklusive skadebehandlingsreserv)									1124 682

Reflexutdelning

För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte, återförsäkring, tillsammans med de 22 övriga länsbolagen i länsbolagsgruppen. Hantering av riskutbytet administreras inom det gemensamt ägda bolaget Länsförsäkringar AB. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen – per riskslag – fastställda belopp (självbehåll), per skada, per händelse och totalt per skadeår. Återförsäkringen tar alltså sikte på att begränsa bolagets kostnad för egen räkning i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse och i tredje hand för det totala årsresultatet. Den del av skadekostnaden som överstiger självbehållet, netto efter återvinning från de skydd som Länsförsäkringar AB i sin tur upphandlat på den externa återförsäkringsmarknaden för skadorna som omfattas av riskutbytet, sprids ut över länsbolagen och Länsförsäkringar AB, med fastställda andelar, som beror på affärsvolym, valda självbehåll och historiskt skadeutfall. Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsbegränsningar (teckningsmaximaler). Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis. De förnyas och omförhandlas varje år.

Skyddet för trafikskador är anpassat till begränsningarna i Trafikskadelagen. För skador som inträffat utomlands i länder med obegränsat ansvar finns en tilläggförsäkring som ger ett obegränsat skydd.

Det externa katastrofskyddet har under året varit begränsat till 8 miljarder för de 23 länsbolagen och Länsförsäkringar Sak tillsammans.

Risken att bolaget av misstag tecknar en risk som i sin helhet eller till en del inte täcks av bolagets återförsäkringsprogram, är en processrisk och är ett exempel på risk som definitionsmässigt hör hemma under rubriken "Operativa risker".

Premie- och reservrisken är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid, det vill säga där en stor andel av utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador.

För både trafik och sjuk- och olycksfallsaffären tillkommer en osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur dessa affärer belastas med kostnader.

Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, det vill säga en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador.

Bolaget har en så kallad stoploss återförsäkring som begränsar riskårets totala skadekostnad i direkt affär, exklusive olycksfall- och trafikaffär, till 90 procent av motsvarande försäkringsgrenarnas premieintäkt för egen räkning.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som antytts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkringen. Nedanstående känslighetsanalyser har genomförts genom att mäta effekten på vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta och utan någon hänsyn till eventuella diversifieringseffekter.

Känslighetsanalys

Teckningsrisken, Tkr	Inverkan på vinst före skatt		Inverkan på eget kapital	
	2016	2015	2016	2015
1% ökning i totalkostnadsprocent	-5 800	-5 400	-4 254	-4 212
1% minskning i premienivån	-3 876	-3 619	-3 023	-2 821
1% ökning i skadefrekvens	-3 762	-1 466	-2 934	-1 143
10% ökning i premier för avgiven återförsäkring	-4 714	-4 939	-3 677	-3 852

Ovanstående tabell visar hur resultatet före skatt och eget kapital påverkas av förändringen i olika parametrar.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års prognoser över skadekostnaden för enskilda år ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Som för vissa affärsgränar kan ta många år innan alla skador är slutreglerade.

Tabellen på sidan 22 visar uppskattad skadekostnad för respektive år och nuvarande skattning av skadekostnaden. Av den övre delen av tabellen framgår skattningen av den totala skadekostnaden per kalenderår. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen.

Marknadsrisk (finansiell risk)

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser och fastighetspriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar, skulder samt det redovisade värdet på diskonterade försäkringstekniska avsättningar. Marknads-

riskerna är riskerna för förlust då verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i dessa marknadspriser.

För Länsförsäkringar Värmlands del är det aktiekurs-, fastighets- och ränterisk som är de mest påtagliga riskerna.

Bolaget har en kapitalplaceringss-, konsoliderings- och skuldtäckningspolicy, som beskriver hur bolaget skall placera sina tillgångar och till vilken risk detta får ske. Policyerna revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen. I detta regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala kraven som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

Länsförsäkringar Värmland placeringssammansättning och avkastningar per placeringstillgång framgår av totalavkastningstabellen i förvaltningsberättelsen.

Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera en så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och tillgänglighet.

Försäkringstekniska avsättningar täcks i huvudsak av räntebärande placeringar.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är koncernens enskilt största marknadsrisk. Totalt har koncernen en aktieexponering på cirka 981,5 (797) Mkr, i detta innehav ingår Länsförsäkringar AB. Aktieportföljen, utöver innehavet i Länsförsäkringar AB, uppgår till 450 Mkr.

Bolaget försöker minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika branscher och geografiska regioner. Aktiernas sammansättning framgår av totalavkastningstabellen i förvaltningsberättelsen samt i not 16.

Känslighetsanalys, aktiekursrisk

Inverkan på vinst före skatt, Mkr	2016	2015
Kursnedgång på aktier med 10%	-98,1	-80
Kursuppgång på aktier med 10%	98,1	80
Inverkan på eget kapital, Mkr		
Kursnedgång på aktier med 10%	-76,5	-62,4
Kursuppgång på aktier med 10%	76,5	62,4

Valutakursrisk

Bolaget har placeringstillgångar i fonder som i sin tur placerar i utlandet. Värdet på dessa uppgår till 250,2 (145,6) Mkr. Den största delen av exponeringen finns i USA och Euroländerna. Maximalt 7 procent av de totala placeringstillgångarna får vara placerade i annan valuta än svenska kronor. Valutasäkring för att minska valutarisken är tillåten. En normalportfölj är bestämd och sammansättning beskrivs i bolagets riktlinje för placeringar. Ingen valutasäkring har skett och valutarisk är inte en väsentlig del av marknadsrisken i bolaget.

Känslighetsanalys, valutakursrisk

Inverkan på resultat före skatt, Mkr	2016	2015
10% nedgång i valutakurser	-25,0	-14,6

Kreditexponeringar fördelade på kreditbetyg

Exponering 2016 (2015)	AAA	AA	A	BBB	BB	Ingen rating
Obligationer och andra räntebärande värdepapper						
- Svenska staten	208 661 (199 551)					
- Svenska bostadsinstitut	218 125 (215 955)					
- Övriga svenska emittenter	513 132 (378 912)	468 370 (417 729)			88 605 (88 266)	
Övriga finansiella tillgångar	248 886 (244 200)	50 890 (50 941)				
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar		308 306 (254 583)				
Fordringar					245 556 (227 015)	

Ränterisk

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 566,3 (554,7) Mkr. Dessa tillgångar består av Kort ränta företag, LF Lång Räntefond, LF Kort Räntefond, Global strategisk ränta, Förlagslån samt Realränteb obligationer, vilket motsvarar bolagets policy.

Koncernen har räntebärande finansiella skulder i form av lån till externa långivare med fastigheterna som säkerhet som uppgår på balansdagen till 11,8 (38,5) Mkr.

Känslighetsanalys, ränterisk

Inverkan på vinst före skatt, Mkr	2016	2015
Ränteuppgång med 1 %	8,6	2,1
Räntenedgång med 1 %	-12,2	-4,8
Inverkan på eget kapital, Mkr		
Ränteuppgång med 1 %	6,7	1,6
Räntenedgång med 1 %	-9,5	-3,7

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafik- och olycksfallsförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna. Totalt uppgår de diskonterade avsättningarna för oreglerade skador (netto) i trafik- och olycksfallsaffären till 208,5 (189) Mkr. Den ackumulerade diskonteringseffekten, det vill säga skillnaden mellan diskonterade och odiskonterade reserver (brutto), uppgår till 27,7 (48) Mkr.

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser. För att begränsa motpartsrisken i placeringar i räntebärande värdepapper har bolaget fastställt vilken den lägsta kreditvärdering en emittent ska ha. Motpartsrisken i avgiven återförsäkring är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. Bolaget har på balansdagen 308,3 (254,6) Mkr i återförsäkrarens andel av oreglerade skador. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna.

Maximal kreditexponering

Tkr	2016	2015
Obligationer och andra värdepapper	1 496 893	1 300 413
Övriga finansiella tillgångar	299 776	295 141
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	308 306	254 583
Fordringar	245 556	277 015

Finansiella tillgångar och skulder samt försäkringstekniska avsättningar

Tkr	Redovisat värde			Kassaflöden			
	Totalt	Varav utan kontraktssenliga förfall	Varav med kontraktssenliga förfall	< 3 mån	3 mån–1 år	1 år–5 år	> 5 år
Finansiella tillgångar	1 547 783	1 358 949	188 834		63 151	28 735	96 948
Försäkringstekniska avsättningar för	1 114 328	1 114 328			349 883	354 844	409 601

Tabellen visar en analys av kassaflödet där de finansiella tillgångarna delas in i kontrakt med kända kassaflöden och kontrakt där flöden inte är kända. Dessutom visar tabellen även det förväntade kassaflödet för bolagets försäkringstekniska avsättningar.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att ett företag får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med finansiella och försäkringstekniska skulder. För bolaget är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Fastighetsrisk

Bolaget har en exponering i fastigheter som uppgår till totalt 248,9 (244,2) Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena går ned till följd av olika omvärldsförändringar. Fastigheterna är i en fungerande marknad i centrala Karlstad och en årlig marknadsvärdering sker av extern part.

Känslighetsanalys, fastighetsrisk

Inverkan på vinst före skatt, Mkr	2016	2015
Avkastningskravet ökar med 0,5%	-12,3	-11,9
Avkastningskravet minskas med 0,5%	+14,4	+13,8

Operativa risker

En viktig del av bolagets riskhantering är processarbetet. En väl styrd process tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verk-

samheten skall bedrivas. Processerna är även utgångspunkten för bolagets riskanalys, vilket återspeglas i organisation och handlingsplaner. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar.

Bolagets funktioner för riskkontroll, compliance och internrevision har som nämnts bland annat till uppgift att på olika sätt hjälpa till att identifiera och granska bolagets operativa risker.

Risker i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller bolaget en provision. Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad eftersom annullationsansvar bara är treårigt.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att bolaget skall stå för 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank.

Risker i övrig verksamhet i förhållande till avsättningar och eventualförpliktelser bedöms inte föreligga.

Knut Lillienau och Christina Jonsson från Grön Ko tog emot priset Årets matentreprenör i Värmland 2016.

Not 3	Koncern- och moderbolag
--------------	--------------------------------

Om inget annat anges avser uppgifterna i noterna både koncernen och moderbolaget.

Not 4	Premieinkomst
--------------	----------------------

Direkt försäkring, Tkr	2016	2015
Direkt försäkring, Sverige	604 534	562 765
Mottagen återförsäkring	41 457	40 329
Totalt	645 991	603 094

Not 6	Utbetalda försäkringsersättningar
--------------	--

Tkr	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrars andel skador		Försäkringsersättningar, f e r	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Utbetalda försäkringsersättningar	-439 275	-408 146	45 490	47 295	-393 785	-360 851
Driftkostnader för skadereglering	-30 345	-32 703	0	0	-30 345	-32 703
Utbetalda försäkringsersättningar	-469 620	-440 849	45 490	47 295	-424 130	-393 554

Not 7	Driftkostnader
--------------	-----------------------

Tkr	2016	2015
Anskaffningskostnader	-70 869	-65 829
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	668	908
Administrationskostnader	-32 582	-27 904
Summa driftkostnader f e r	-102 783	-92 825

Tillkommer

Driftkostnad för finans	-1 889	-1 762
Driftkostnad för skadereglering	-30 345	-32 703
Förmedlad affär, netto	-2 399	-1 749
Summa driftkostnader	-137 416	-129 039

Totala driftkostnader före funktionsdelning

Personalkostnader	-73 897	-71 493
Lokalkostnader	-8 936	-7 770
Avskrivningar	-476	-409
Övriga kostnader	-82 010	-74 939
Omkostnadsbidrag för gemensam affär	27 903	25 572
Summa	-137 416	-129 039

Not 8	TFF
--------------	------------

Trafikförsäkringsföreningen, TFF, är ett samarbetsorgan för de försäkringsbolag som har rätt att meddela trafikförsäkring i Sverige. Dessa försäkringsbolag är enligt lag skyldiga att vara medlemmar i TFF. Driftkostnaderna och skaderegleringskostnaderna hos TFF överstiger regelmässigt intäkter och det uppkommer årligen ett nettounderskott. Av regler i trafikskadelagen följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera nettounderskottet. Länsförsäkringsgruppens andel är cirka 40 procent av totalt belopp att finansiera. För Länsförsäkringar Värmlands del beräknas kostnaderna 2016 till 4,2 Mkr. Se även text under Ansvarsförbindelser.

Not 5	Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen
--------------	---

Tkr	2016	2015
Överförd kapitalavkastning	7 727	7 561
Räntesats, Sjuk och olycksfall samt Trafik	1,50%	1,50%
Räntesats, Skadelivränteaaffären	0,75%	1,50%
Räntesats, Mottagen Återförsäkring	0,40%	0,10%
Räntesats, Övrig affär	0,10%	0,10%

I not 1 redogörs hur "överförd kapitalavkastning" har beräknats

Not 9	Kapitalavkastning
--------------	--------------------------

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Kapitalavkastning, intäkter				
Hyresintäkter	23 782	23 477	-	-
Utdelning på aktier och andelar	1 494	1 584	1 494	1 584
Räntintäkter m m				
- obligationer och andra värdepapper	4 510	4 849	5 497	5 734
- övriga räntintäkter	0	74	0	71
Summa kapitalavkastning, intäkter	29 787	29 984	6 991	7 389
Kapitalavkastning, kostnader				
Kapitalförvaltningskostnader	-1 961	-1 758	-1 961	-1 758
Fastighetsskatt	-5	-4	-5	-4
Driftkostnader fastigheter	-13 779	-13 390	-	-
Räntekostnader, fastighetslån	-174	-429	0	0
Summa kapitalavkastning, kostnader	-15 919	-15 581	-1 966	-1 762

Not 10	Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar
---------------	---

Tkr	Koncernen				Moderbolaget			
	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster		Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Orealiserade resultat								
- byggnader och mark	870	2 938	0	0	0	0	0	0
- aktier och andelar	100 516	72 389	-889	-1 482	86 544	47 811	-889	-1 482
- räntebärande värdepapper	13 773	80	-225	-3 561	13 773	80	-225	-3 561
Summa orealiserade vinster och förluster	115 159	75 407	-1 114	-5 043	100 317	47 891	-1 114	-5 043

Not 11	Årets nettoresultat per kategori av finansiella instrument
---------------	---

Finansiella tillgångar, Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Aktier och andelar	100 497	84 630	85 655	48 091
Obligationer och andra räntepapper	13 548	-3 481	13 548	-2 596
Summa	114 045	81 149	99 203	45 495

Not 12	Förmedlad affär
---------------	------------------------

Tkr	2016	2015
Provision m m för Liv, Bank och Fond samt Agria	27 849	25 558
Driftkostnad för Liv, Bank och Fond samt Agria	-30 248	-27 307
Summa övriga intäkter och kostnader	-2 399	-1 749

Not 13	Skatt på årets resultat
---------------	--------------------------------

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Periodens skattekostnad	-10 810	-3 268	-8 880	-1 338
Summa aktuell skatt	-10 810	-3 268	-8 880	-1 338
Uppskjuten skattekostnad (-)/intäkt (+)				
Uppskjuten skattefordran avseende pensionsskuld	-1 166	-88	-1 166	-88
Uppskjuten skatt på orealiserade vinster	-27 825	-15 480	-24 598	-9 427
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	-2 596	2 921	-	-
Totalt redovisad skattekostnad	-42 397	-15 915	-34 644	-10 853

Avstämning av effektiv skatt

Resultat före skatt	181 876	70 482	146 692	47 690
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget 22%	-40 013	-15 506	-32 272	-10 492
Skatteeffekt av:				
- ej avdragsgilla kostnader	-1 263	-409	-1 251	-361
- ej skattepliktiga intäkter	8	-	8	-
- ej bokförda avdragsgilla kostnader	-	-	-	-
- ej bokförda skattepliktiga intäkter	-	-	-	-
Schablonskatt fonder	-580	-	-580	-
Justering föregående år	-549	-	-549	-
Redovisad skattekostnad	-42 397	-15 915	-34 644	-10 853
Effektiv skattesats	23,3%	22,6%	23,6%	22,8%

Not 14	Byggnader och mark
---------------	---------------------------

Tkr	Rörelsefastigheter		Förvaltningsfastigheter	
	2016	2015	2016	2015
Ingående marknadsvärde	139 000	133 000	105 255	102 255
Årets värdeförändring	3 000	6 000	1 631	3 000
Redovisat värde vid årets utgång	142 000	139 000	106 886	105 255

**Specifikation av rörelsefastighet
Bokfört värde i dotterbolaget**

Ingående anskaffningsvärde	112 951
Ackumulerad avskrivning	-20 822
Årets avskrivning	-2 319

Utgående bokfört värde 89 810
Avskrivningar i koncernen har gjorts med 2 %.

Marknadsvärde i koncernen

Ingående balans	139 000
Årets förändring	3 000
Utgående balans 142 000	

Ställda panter och jämförliga säkerheter	11 750
--	--------

Geografisk fördelning

Fastigheterna, förutom fritidshuset, ligger i centrala Karlstad. Fritidshuset för personalen ligger i Torsby kommun.

Värderingsmetoder

Siffermaterialet avser budgeterade värden för år 2017. Vid värderingen beaktas nuvärdesberäknade årliga kassaflöden samt ett nuvärdeberäknat restvärde vid kalkylperiodens slut. Värdering har utförts av oberoende värderingsman. Använt avkastningskrav vid beräkningarna är 6,40–6,60 procent. I moderbolaget redovisas fastigheter som förvaltningsfastighet.

Tkr	Koncernen	
	Kontrakterad årshyra	Andel
Löptider för hyreskontrakt per 2016–12–31		
<i>Förfallotidpunkter</i>		
Inom ett år	1 811	8%
Senare än ett år men inom fem år	21 139	89%
Senare än fem år	0	0%
Bostäder, garage/parkering mm	700	3%
Summa	23 650	100%

Not 15 Aktier och andelar i koncernbolag						
	Antal	Ägarandel %	Bokfört värde	Eget kapital	Säte	Resultat senast upprättade bokslut
Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB	83 500	100	9 961	66 941	Karlstad	6 652
Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB	2	1	2	200	Karlstad	-
Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB	1 000	100	25 113	25 022	Karlstad	-
Summa			35 076			
	2016	2015				
Eventualförpliktelse som bolagsman i Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB	2 387	2 284				

Not 16 Andra finansiella placeringstillgångar				
	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2016	2015	2016	2015
Anskaffningsvärden och marknadsvärden, Moderbolaget				
Aktier och andelar	425 170	349 512	921 576	747 046
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	555 474	555 753	566 281	554 713
Summa	980 644	905 265	1 487 857	1 301 759
Anskaffningsvärden och verkliga värden på aktier och andelar i moderbolaget/koncernen				
Noterade svenska aktier	19 011		45 490	
Onoterade aktier och andelar				
Länsförsäkringar AB	166 743		468 370	
Övriga onoterade aktier och andelar	2 244		3 258	
Summa noterade svenska aktier och andelar	168 987		471 628	
<i>Noterade andelar i aktiefonder</i>				
LF Sverigefond Index	75 864		154 289	
LF Europafond Indexnära	35 762		43 717	
LF USAfond Index	35 705		59 359	
LF Global Hållbar	20 554		43 355	
LF Europafond	30 156		47 374	
LF Tillväxtmarknadsfond index	15 052		17 325	
LF Globalfonden	11 078		23 406	
LF Japanfonden	13 000		15 633	
Summa noterade andelar i aktiefonder	237 171		404 458	
Totalt aktier och andelar i moderbolaget	425 169		921 576	
Tillkommer aktier i koncernen				
Humlegården AB I	25 016		59 926	
Totalt aktier och andelar i koncernen	450 185		981 502	
Upplupet anskaffningsvärde och verkliga värden på obligationer och andra räntebärande värdepapper i moderbolaget/koncernen.				
	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2016	2015	2016	2015
Obligationer och andra räntebärande papper				
LF Lång räntefond	103 613	103 613	112 129	109 363
LF Kort räntefond	165 454	165 454	160 599	160 427
LF Global strategisk ränta	25 000	25 000	24 791	24 577
LF Kort ränta företag	80 000	80 000	79 928	79 665
Statens Realränteobligationer	131 408	131 408	137 944	129 740
Förlagslån Länsförsäkringar Bank	50 000	50 000	50 890	50 941
Summa svenska värdepapper	555 475	555 475	566 281	554 713

KONCERNEN 2016 – finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Lånefordringar	Summa redovisat värde	Summa
<i>Placeringstillgångar</i>				
Aktier och andelar	981 502		981 502	981 502
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	566 281		566 281	566 281
<i>Lån</i>				
<i>Fordringar</i>				
Övriga fordringar		10 444	10 444	10 444
<i>Andra tillgångar</i>				
Kassa och bank		669 438	669 438	669 438
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>				
Upplupna ränte- och hyresintäkter		283	283	283
Summa	1 547 783	680 165	2 227 948	2 227 948

Finansiella skulder, Tkr	Övriga skulder	Summa
Övriga skulder	27 140	27 140
Summa	27 140	27 140

MODERBOLAGET 2016 – finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Lånefordringar	Summa redovisat värde	Summa
<i>Placeringstillgångar</i>				
Aktier och andelar	956 652		956 652	956 652
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	566 281		566 281	566 281
Lån		79 000	79 000	79 000
<i>Fordringar</i>				
Övriga fordringar		10 419	10 419	10 419
<i>Andra tillgångar</i>				
Kassa och bank		651 459	651 459	651 459
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>				
Upplupna ränte- och hyresintäkter		283	283	283
Summa	1 522 933	741 161	2 264 094	2 264 094

Finansiella skulder, Tkr	Övriga skulder	Summa
Övriga skulder	26 940	26 940
Summa	26 940	26 940

Fortsättning på nästa sida.

KONCERNEN 2015 – finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Lånefordringar	Summa redovisat värde	Summa
<i>Placeringstillgångar</i>				
Aktier och andelar	796 641		796 641	796 641
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	554 713		554 713	554 713
<i>Lån</i>				
<i>Fordringar</i>				
Övriga fordringar		28 008	28 008	28 008
<i>Andra tillgångar</i>				
Kassa och bank		711 008	711 008	711 008
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>				
Upplupna ränte- och hyresintäkter		-	-	-
Summa	1 351 354	739 016	2 090 370	2 090 370

Finansiella skulder, Tkr	Övriga skulder	Summa
Övriga skulder	24 644	24 644
Summa	24 644	24 644

MODERBOLAGET 2015 – finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Lånefordringar	Summa redovisat värde	Summa
<i>Placeringstillgångar</i>				
Aktier och andelar	757 109		757 109	757 109
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	554 713		554 713	554 713
Lån		105 964	105 964	105 964
<i>Fordringar</i>				
Övriga fordringar		27 488	27 488	27 488
<i>Andra tillgångar</i>				
Kassa och bank		675 362	675 362	675 362
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>				
Upplupna ränte- och hyresintäkter		-	-	-
Summa	1 311 822	808 814	2 120 636	2 120 636

Finansiella skulder, Tkr	Övriga skulder	Summa
Övriga skulder	24 518	24 518
Summa	24 518	24 518

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelningen av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbar på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedanstående:

Länsförsäkringar AB-aktien värderas till substansvärde. Substansvärdet för Länsförsäkringar AB-aktien är det samma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på aktien är således årets totalresultat i Länsförsäkringar AB-koncernen. Tillgångarna i Länsförsäkringar AB består huvudsakligen av värdet på aktierna i dotterbolagen och det är i dotterbolagen som koncernens resultat huvudsakligen uppstår.

Länsförsäkringar Värmlands Aktieförvaltning AB äger aktier i Humlegården Fastigheter AB. Dessa aktier beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive koncerns egna kapital plus övervärdet i fastigheter. Övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för latent skatt, vilket är den värderingsmetod som bäst avspeglar värdet på Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerar normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet.

Övriga fastigheter har värderats av ett externt värderingsföretag som har tagit hänsyn till marknadsinformation och fastigheternas kassaflöde. De parametrar som främst påverkar värdet på fastigheterna är förändring i avkastningskravet och eventuella uppkomster av vakanser. Direktavkastningskravet ligger i spannet 6,3-6,5 procent.

Länsförsäkringar Värmland gör i vart och ett av fallen en bedömning av rimligheten i värdet och tar in underliggande värden i de innehav där så är möjligt. Där detta inte är möjligt finns en löpande kontakt med styrelsen i respektive bolag för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna. Om misstankar finns att värdena i något av innehaven skulle vara inkorrekta så förmedlas detta till styrelsen som för detta vidare till respektive bolag.

KONCERNEN 2016

Tkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar	449 948	-	531 554	981 502
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	566 281	-		566 281
Summa	1 016 229	-	531 554	1 547 783
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Övriga skulder	27 140			27 140
Summa	27 140	-	-	27 140

MODERBOLAGET 2016

Tkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar	449 948	-	506 704	956 652
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	566 281	-		566 281
Summa	1 016 229	-	506 704	1 522 933
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Övriga skulder	26 940			26 940
Summa	26 940	-	-	26 940

KONCERNEN 2015

Tkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar	326 247	-	470 394	796 641
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	554 713	-		554 713
Summa	880 960	-	470 394	1 351 354
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Övriga skulder	24 644			24 644
Summa	24 644	-	-	24 644

MODERBOLAGET 2015

Tkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar	326 247	-	420 800	747 047
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	554 713	-		554 713
Summa	880 960	-	420 800	1 301 760
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Övriga skulder	24 518			24 518
Summa	24 518	-	-	24 518

Not 18 Fordringar avseende direkt försäkring			
Tkr	2016	2015	
Fordringar hos försäkringstagare	183 404	172 712	
Fordringar hos försäkringsföretag	37 203	8 734	
Summa fordringar avseende dir försäkring	220 607	181 446	

Not 19 Övriga fordringar				
	Koncernen		Moderbolaget	
Tkr	2016	2015	2016	2015
Skattefordran	-	6 597	-	6 597
Avräkning LFAB	9 922	20 551	9 922	20 551
Övriga fordringar	522	860	497	340
Summa övriga fordringar	10 444	28 008	10 419	27 488

Not 20 Materiella tillgångar				
	Koncernen		Moderbolaget	
Tkr	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	32 242	31 294	32 042	31 092
Investeringar	360	948	360	950
Försäljningar/utrangeringar	-100	-	-100	-
Utgående anskaffningsvärde	32 502	32 242	32 302	32 042
Ingående avskrivningar	30 013	29 589	29 848	29 439
Årets avskrivningar	492	424	476	409
Försäljningar/utrangeringar	-64	-	-62	-
Utgående avskrivningar	30 441	30 013	30 262	29 848
Redovisat värde	2 061	2 229	2 040	2 194

Inventarier skrivs av linjärt över beräknad nyttjandeperiod på 5 år.

Not 21 Upplupna ränte- och hyresintäkter			
Tkr	2016	2015	
Upplupna ränteintäkter	283	363	

Not 22 Förutbetalda anskaffningskostnader		
Tkr	2016	2015
Ingående värde	14 983	14 075
Årets anskaffning	15 650	14 983
Årets avskrivning	-14 983	-14 075
Utgående värde	15 650	14 983
Anskaffningskostnader med avskrivningstid inom ett år	15 650	14 983

Not 23 Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker						
Tkr	2016			2015		
	Brutto	ÅF-andel	Netto	Brutto	ÅF-andel	Netto
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans	252 094	-	252 094	236 176	-	236 176
Premieinkomst	645 991	-47 142	598 849	603 094	-49 388	553 706
Intjänade premier under perioden	-629 197	47 142	-582 055	-587 176	49 388	-537 788
Utgående balans	268 888	-	268 888	252 094	-	252 094
Avsättning för kvardröjande risk						
Ingående balans	-	-	-	-	-	-
Premieinkomst	-	-	-	-	-	-
Intjänade premier under perioden	-	-	-	-	-	-
Utgående balans	-	-	-	-	-	-
Summa avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk	268 888	2 246	271 134	252 094	-	252 094

Picassoskulpturen i Kristinehamn.

Not 24	Avsättning för oreglerade skador
---------------	---

Tkr	2016			2015		
	Brutto	ÅF-andel	Netto	Brutto	ÅF-andel	Netto
Inträffade och rapporterade skador	544 900	-116 912	427 988	678 177	-129 380	548 797
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	503 735	-137 671	366 064	334 540	-139 370	195 170
Avsättning för skaderegleringskostnad	31 074	-	31 074	24 170	-	24 170
Ingående balans	1 079 709	-254 583	825 126	1 036 887	-268 750	768 137
Förväntad kostnad för skador som inträffat under den innevarande perioden	491 346	-89 647	401 699	422 592	-21 640	400 952
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-438 687	32 489	-406 198	-384 530	23 560	-360 970
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat tidigare år (avvecklingsresultat)	-7 686	3 435	-4 251	-26 314	12 247	-14 067
Utgående balans	1 124 682	-308 306	816 376	1 048 635	-254 583	794 052
Inträffade och rapporterade skador	580 382	-164 539	415 843	544 900	-116 912	427 988
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	544 300	-143 767	400 533	503 735	-137 671	366 064
Avsättning skaderegleringskostnad	29 064	-	29 064	31 074	-	31 074
Utgående balans totalt	1 153 746	-308 306	845 440	1 079 709	-254 583	825 126

Avsättningen före diskontering av olycksfalls- och trafikaffärens reserv för oreglerade skador uppgår till 455 368 (456 028) tkr. Motsvarande belopp efter diskontering är 427 650 (407 925) tkr.

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,20 procent.

För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,60 procent, baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring samt för sjuk- och olycksfallsförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesatsen 1,00 procent, baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation.

Not 25	Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser
---------------	--

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Avsättning för personal födda 1955 och tidigare som enligt avtal har möjlighet att gå i pension från 62 års ålder	3 600	8 900	3 600	8 900
	3 600	8 900	3 600	8 900

Ovanstående pensionsavsättningar är inte tryggnade enligt tryggandelagen. Bolagets övriga förpliktelser avseende pensioner är täckta genom försäkringar. Pensionsavsättning inklusive löneskatt ovan, enligt 62-års regeln, är gjord utifrån en bedömning av hur stor del av den berörda personalen kommer att utnyttja möjligheten att gå i förtida pension.

Under räkenskapsåret har, till de som valt enligt ovan, utbetalats 3 866 tkr (597 tkr) exklusive löneskatt, pensionskostnaden ingår i belopp tjänstemän, se not 29.

Not 27	Övriga skulder
---------------	-----------------------

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Övriga skulder	5 740	3 155	5 540	3 009
Trafikpremieskatt	21 400	21 509	21 400	21 509
Summa	27 140	24 664	26 940	24 518

Not 26	Skatter
---------------	----------------

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Aktuell skatt	1 861	1 572	498	-
Uppskjuten skattefordran avseende pensionsskuld	-792	-1 958	-792	-1 958
Uppskjuten skatt avseende skattemässiga avskrivningar på fastigheter	17 987	18 026	-	-
Uppskjuten skatteskuld på realiserade vinster	137 870	109 437	111 726	87 127
Uppskjuten skatteskuld på obeskattade reserver	112 417	109 821	-	-
Avsättning för skatter	269 343	236 898	111 432	85 169

Not 28	Arvoden och kostnadsersättningar till revisorer
---------------	--

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
PWC				
Revisionsuppdraget	647	343	647	321
Övriga tjänster	-	-	-	-
	647	343	647	321

Löner, ersättningar och sociala kostnader har utgått enligt följande:

Tkr	Styrelse och verkställande direktör		Tjänstemän		Ombud		Totalt	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Löner och ersättningar	2 857	2 818	45 168	42 459	1 653	1 979	49 678	47 256
Sociala avgifter	1 847	1 789	22 807	21 474	402	537	25 056	23 800
varav pensionsavgifter	764	728	8 155	8 309	-	-	8 919	9 037
Summa	4 704	4 607	67 975	63 933	2 055	2 516	74 734	71 056

Ersättningar till ledande befattningshavare

I enlighet med FFFS 2011:2 offentliggörs bolagets ersättningspolicy på företagets hemsida.
Till styrelsens ordförande och fem av bolagsstämman valda ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut.
Till styrelsens ordförande utgår ett årsarvode på 220 000 kr, till vice ordförande utgår ett årsarvode på 110 000 kr, därutöver inget arvode som exvis dagarvode.
Till ordinarie styrelseledamot utgår ett årsarvode på 40 000 kr samt sammanträdesarvode.
Sammanträdesarvodet uppgår till 3 000 kr/sammanträde. De två arbetstagarrepresentanterna erhåller inte styrelsearvode.
Ersättning till verkställande direktören utgörs av grundlön samt pension. Till andra ledande befattningshavare utgörs ersättningen av grundlön.
Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledning.

Ersättningar	Grundlön/arvode		Pensionskostnad		Summa	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Tkr						
Verkställande direktör	2 208	2 207	764	728	2 972	2 935
Styrelsens ordförande Patrik Sandin	243	223	-	-	243	223
Styrelsens vice ordförande Eva Julin Dombrowe	123	65	-	-	123	65
Styrelseledamot Anders Folkesson	95	85	-	-	95	85
Styrelseledamot Erik Eriksson	91	113	-	-	91	113
Styrelseledamot Christina Lundqvist-Viklund	49	57	-	-	49	57
Styrelseledamot Victoria Svanberg	22	68	-	-	22	68
Styrelseledamot Jakob Larsson	48	-	-	-	48	-
Andra ledande befattningshavare (5 st)	4 136	3 999	1 915	1 940	6 051	5 939
Summa	7 015	6 817	2 679	2 668	9 694	9 485

Rörlig ersättning

För viss säljande personal som arbetar med sak- och livförsäkring utgår prestationsbaserad rörlig ersättning. Ingen rörlig ersättning utgår till övriga anställda.

Pension

Pensionsåldern för verkställande direktör är 65 år. Pensionen är i sin helhet avgiftsbestämd, pensionspremien skall uppgå till 35 procent av bruttolönen.
Direktspension utgår till verkställande direktör om verkställande direktör arbetar kvar till 65 års ålder med 5 000 kr per månad mellan 65-70 års ålder (60 månader).
Förutsättningarna är då att verkställande direktör kvarstår i tjänst till sin 65-års dag, eller datum som senare överenskommes mellan styrelse och verkställande direktör.
För andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år och följer pensionsavtalet mellan FAO och FTF. För fyra befattningshavare är pensionen förmånsbestämd och för en befattningshavare är pensionen avgiftsbestämd. Den avgiftsbestämda premien är motsvarande den frilagda premien som skulle gälla vid en förmånsbestämd försäkring och är således kostnadsneutral för bolaget.

Avgångsvederlag

I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår avgångsvederlag till verkställande direktör förutom lön under uppsägningstiden ett år, två årslöner som avgångsvederlag. Vid uppsägning från bolagets sida efter 60 år utgår dessutom pension till fyllda 65 år enligt normala pensionsvillkor. För andra ledande befattningshavare utgår inget avgångsvederlag utan anställningsavtalet följer kollektivavtalet.

Medeltal anställda	Styrelse och verkställande direktör		Anställda	
	2016	2015	2016	2015
Män	6	5	50	49
Kvinnor	3	4	47	49
Totalt	9	9	97	98

Medeltal ombud	2016	2015
Fritidssäljare	6	6
Specialombud	139	135

Långtidsfriska (mindre än 5 sjukdagar)	2016	2015
	75%	64%

Sjukfrånvaro	2016	2015
Total sjukfrånvaro av budgeterad tid	2,7%	2,9%
Sjukfrånvaro mer än 15 dagar	1,6%	1,2%

Sjukfrånvaro fördelad efter kön	2016	2015
Kvinnor	3,7%	2,5%
Män	1,8%	3,2%

Närstående relationer

Med närstående avses både juridiska och fysiska personer enligt definitionen i IAS 24. Samtliga av Länsförsäkringar Värmlands dotterbolag bedöms därav som närstående, se not 15. Vidare betraktas ledningsgrupp och styrelseledamöter som närstående (för närmare upplysning om transaktioner med ledningsgrupp och styrelseledamöter, se not 29). Transaktioner med närstående ska hanteras på affärsmässiga villkor som all annan verksamhet inom bolaget. Ingen av transaktionerna med närstående har till sin karaktär, villkor eller ekonomiska innebörd varit ovanlig eller på annat sätt inte varit affärsmässigt genomförd.

**Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och
Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB**

	2016	2015
Försäljning av varor och tjänster till närstående	1 064	1 064
Inköp av varor och tjänster från närstående	5 705	5 703
Övrigt (räntor och utdelning)	988	885
Fordringar på närstående per 31 december	79 000	105 964

Tilläggsupplysningar angående försäkringsrörelsen

Tkr	FÖRSÄKRINGSKLASSER								Mottagen återförsäkring
	Totalt 2016	Olycksfall och sjukdom	Motorfordon ansvar mot tredje man	Motorfordon övriga klasser	Brand- och annan egen-domsskada	Allmän ansvarighet	Rätts-skydd	Summa direkt försäkring	
Premieinkomst, brutto	645 991	15 235	110 717	171 718	275 974	16 073	14 817	604 534	41 457
Premieintäkt, brutto	629 197	14 788	110 150	166 109	267 867	15 601	14 381	588 896	40 301
Försäkringsersättningar, brutto	517 944	11 613	77 610	129 318	237 780	11 828	8 218	476 367	41 577
Driftkostnader, brutto	102 783	2 490	18 857	31 155	45 112	2 627	2 423	102 664	119
Resultat av avgiven återförsäkring	52 070	2 577	1 100	-304	46 682	2 719	2 506	55 280	-3 210
Skadeprocent brutto, %	82,3	78,5	70,5	77,9	88,8	75,8	57,1	80,9	103,2

Lars-Johan Sahlin delar ut dekaler.

Karlstad den 10 mars 2017

Patrik Sandin
Ordförande

Eva Julin Dombrowe
Vice ordförande

Anders Folkesson

Erik Eriksson

Christina Lundqvist Viklund

Jakob Larsson

Jan Ingman
Personalrepresentant

Ulf W Eriksson
Verkställande direktör

Sara Johnson
Personalrepresentant

Min revisionsberättelse har avgivits den 16 mars 2017

Eva Fällén
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Värmland
Organisationsnummer 573201-8329

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Värmland för år 2016. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 8–36 i detta dokument.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning för försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på

sidorna 3–7 och 39–50. Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information. Mitt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldiga att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och den verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och den verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och den verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och

den verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ än att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och

rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Värmland för år 2016 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och den verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller den verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget

- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Stockholm den 16 mars 2017

Eva Fällén

Auktoriserad revisor

Ålugatan i vinterskrud.

Bolagsstyrningsrapport

Bolagsstyrningsrapport

Länsförsäkringar Värmland följer i tillämpliga delar, bland annat med beaktande av att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag. Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Avvikelse och förklaring till dessa anges nedan. Bolagsstyrningsrapporten har inte granskats av bolagets revisor.

Bolagsstämma

Bolagsstämman är Länsförsäkringar Värmlands högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning för Länsförsäkringar Värmland, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören. Den fasta ersättningen till de stämموالدا styrelseledamöterna delas upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter och inkluderar ersättning för extra styrelsesammanträden och utskottsarbete med mera. De stämموالدا ledamöterna förutom ordföranden och vice ordförande erhåller också ett dagsarvode för varje möte som de deltar i. Ordinarie bolagsstämma 2016 fastställde principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen (se under avsnittet Ersättning till företagsledningen nedan).

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige som är valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår till 60 ordinarie ledamöter. Bolagets fullmäktigeorganisation finns beskriven under bolagsstyrningsfrågor på bolagets hemsida. Kallelse till bolagsstämman sker genom brev med posten, tidigast fyra och senast två veckor före bolagsstämman. Plats och tidpunkt för bolagsstämman publiceras även på bolagets hemsida. Av bolagsordningen framgår det att fullmäktige har rätt att få ett ärende hänskjutet till prövning på stämman, om denne hos styrelsen skriftligen framställer yrkande därom i så god tid att ärendet kan tas med i kallelsen till stämman. Någon exakt tid för detta finns inte angiven i bolagsordningen.

För deltagande på bolagsstämman krävs att fullmäktige närvarar fysiskt. Bestämmelserna i Koden om deltagande på distans tillämpas inte av bolaget. Med hänsyn till det begränsade antalet fullmäktige är bedöm-

ningen att det lämpligaste sättet att genomföra bolagsstämma på är genom fysisk närvaro av samtliga fullmäktige. Kodens övriga bestämmelser om bolagsstämma, bland annat om styrelsens, ledningens och revisorernas närvaro samt om bolagsstämmans genomförande, tillämpas av bolaget. Protokoll från bolagsstämma publiceras på bolagets hemsida. Strax före bolagsstämman får de fullmäktigeledamöter som så önskar, en fördjupad information om årsredovisningen.

Valberedning

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Valberedningens ledamöter väljs för en mandattid om 4 år. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av ordinarie bolagsstämma 2006 efter anpassning till bestämmelserna i Koden. Den nu gällande instruktionen justerades 2016 och finns publicerad på bolagets hemsida.

Valberedningen presenterar sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma. Vid bolagsstämman ska valberedningen presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits. Kodens regler om att valberedningens förslag ska presenteras på bolagets hemsida tillämpas inte. Eftersom det endast är fullmäktige som kallas till bolagsstämman saknas det skäl att gå ut med allmän information.

Valberedningen består av följande ledamöter:

- Stig Löfgren, född 1951, civilekonom, invald 2008, mandattid utgår 2020
- Anders Andersson, född 1959, aukt. redovisningskonsult, invald 2011, mandattid utgår 2018
- Lena Larsson, född 1957, VD AB Byggbeslag, invald 2015, mandattid utgår 2019
- Margareta Friberg, född 1960, undersköterska, invald 2008, mandattid utgår 2018
- Nils-Erik Nilsson, född 1950, lantbrukare, invald 2013, mandattid utgår 2017

Revisor

Enligt bolagsordningen ska Länsförsäkringar Värmland ha en ordinarie revisor och en revisorssuppleant. Revisorerna utses för en

mandattid om ett år. Vid ordinarie bolagsstämma 2016 utsågs:

- Eva Fällén, född 1960, PwC, PricewaterhouseCoopers AB, Stockholm, ordinarie revisor.
- Morgan Sandström, född 1976, PwC, PricewaterhouseCoopers AB, Stockholm, revisorssuppleant

Styrelsen i sin helhet träffar revisorn normalt en gång per år.

Styrelse

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta ansvar ingår bland annat att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning.

Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av lägst sju och högst nio ledamöter. Styrelsen består av sex ordinarie stämموالدا ledamöter. Därutöver finns två ordinarie arbetstagarledamöter med två suppleanter. Vd ingår i styrelsen.

Mandattiden för de bolagsstämموالدا ledamöterna uppgår till tre år. Skälen till avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år är bedömningen att intresset av att styrelsens ledamöter genom ettårig mandattid ställer sina platser till förfogande varje år, inte på samma sätt gör sig gällande i bolag vars bolagsstämma utgörs av ett begränsat antal ledamöter som vid en bolagsstämma i ett aktiemarknadsbolag med många deltagare. Intresset av kontinuitet i styrelsearbetet och att ge nyvald ledamot rimlig tid att komma in i styrelsearbetet väger därmed tyngre.

Bolagets styrelse består av följande ledamöter: Se årsredovisningen sidan 44–45.

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete. Översyn av arbetsordningen har genomförts för anpassning till Kodens bestämmelser. Arbetsordningen finns publicerad på bolagets hemsida.

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och tillse att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska därvid bland annat tillse att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden ska genom löpande

kontakt med vd även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja vd i dennes arbete.

Internrevision

Styrelsen har utsett en från den operativa verksamheten oberoende granskningsfunktion, Internrevision, med huvudsaklig uppgift att stödja styrelsen med uppföljning av att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och fattade beslut samt att verksamheten bedrivs mot av styrelsen uppsatta mål. Internrevision ska även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision. Länsförsäkringar AB's internrevision har sedan 2007 haft styrelsens uppdrag att vara bolagets internrevision.

Arbetsfördelning inom styrelsen

Styrelsen har inom sig utsett arbetsutskott, finansutskott, ersättningsutskott, lokal bankstyrelse och styrelse för Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB, (i fastighetsbolagens styrelse ingår även fem ledamöter ur företagsledningen).

Något revisionsutskott har inte utsetts. Styrelsen har funnit det mest ändamålsenligt att fullgöra de aktuella uppgifterna i styrelsen som helhet.

I **arbetsutskottet** beslutas ärenden som är av mycket brådskande natur och ärenden som hänskjutits till arbetsutskottet av styrelsen.

Arbetsutskottet sammansättning:

- Patrik Sandin, ordförande
- Eva Julin Dombrowe
- Ulf W Eriksson
- Sara Johnson, arbetstagarledamot

Ersättningsutskottet har till uppgift att ansvara för att bereda väsentliga ersättningsbeslut samt beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av ersättningspolicyn. Ersättningspolicyn finns tillgänglig på bolagets hemsida.

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för Länsförsäkringar Värmland att på ett tillfredsställande sätt utföra sitt uppdrag från ägarna.

Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra Bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på marknaden. Ersättningsmodellen ska vara förenlig med och främja en sund och

effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka bolagets långsiktiga intressen.

Anställda inom bolaget ska ha marknads-mässiga anställningsvillkor. Ersättningarna ska därigenom vara i nivå med branschen på den geografiska marknad där bolaget är verksamt. Utformning och nivå på ersättningar ska harmoniera med bolagets värderingar, det vill säga vara rimliga, präglade av måttfullhet och väl avvägda, bidra till en god etik och organisationskultur samt präglas av öppenhet och transparens.

Bolagets styrelse ska besluta om ersättning och övriga anställningsvillkor för vd och övriga anställda som ingår i företagsledningen. Beslut om ersättning till övriga anställda som rapporterar direkt till vd kan av styrelsen delegeras till vd. Om delegering sker till vd ska denna hålla styrelsen informerad om innehållet i sådana beslut

Ersättningsutskottets sammansättning:

- Patrik Sandin, ordförande
- Eva Julin Dombrowe
- Erik Eriksson

I **finansutskottet** beslutas om kapitalplaceringar i enlighet med av styrelsen beslutad kapitalplaceringspolicy.

Finansutskottets sammansättning:

- Patrik Sandin, ordförande
- Erik Eriksson
- Ulf W Eriksson

Lokalbankstyrelsens uppgift är att särskilt följa bankens utveckling och ge stöd och råd i bankverksamheten. Större kreditbeslut fattas av lokalbankstyrelsen.

Lokalbankstyrelsens sammansättning:

- Erik Eriksson, ordförande
- Patrik Sandin
- Eva Julin Dombrowe
- Ulf W Eriksson
- Anders Folkesson
- Sven Norell
- Anders Olsson

Fastighetsbolagen är helägda dotterbolag till Länsförsäkringar Värmland.

Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB's och HB's styrelse:

- Patrik Sandin, ordförande
- Eva Julin Dombrowe
- Ulf W Eriksson
- Louise Bårdén Munt
- Stefan Nordéen
- Sven Norell
- Anders Olsson

Länsförsäkringar Värmland Aktieför-

valtning AB är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar Värmland. Bolaget har som ändamål att förvalta aktier i Humlegården Fastigheter AB.

Styrelsens sammansättning i Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB:

- Ulf W Eriksson
- Anette Hedbern
- Louise Bårdén Munt

Möten och närvaro

Tabellen visar antalet möten inom respektive organ som hållits under perioden från ordinarie bolagsstämma 2016 till bolagsstämma 2017, liksom de enskilda ledamöternas närvaro.

Styrelsen i Länsförsäkringar Värmland har genomfört nio sammanträden under perioden.

- Patrik Sandin har deltagit åtta av nio sammanträden.
- Eva Julin Dombrowe har deltagit nio av nio sammanträden.
- Ulf W Eriksson har deltagit sju av nio sammanträden då han inte deltog i mötena angående rekrytering av ny vd.
- Anders Folkesson har deltagit nio av nio sammanträden.
- Erik Eriksson har deltagit åtta av nio sammanträden.
- Christina Lundqvist Viklund har deltagit fem av nio sammanträden.
- Jakob Larsson har deltagit åtta av nio sammanträden.
- Jan Ingman har deltagit sju av nio sammanträden.
- Sara Johnson har deltagit åtta av nio sammanträden.

Närvaro Arbetsutskottet

Arbetsutskottet har inte genomfört något sammanträde under perioden.

Närvaro Finansutskottet

Finansutskottet har genomfört ett sammanträde under perioden.

Närvaro Ersättningsutskottet

Ersättningsutskottet har genomfört ett sammanträde under perioden.

- Patrik Sandin har deltagit ett av ett sammanträde.
- Eva Julin Dombrowe har deltagit ett av ett sammanträde.
- Erik Eriksson har deltagit ett av ett sammanträde.

Närvaro Lokalbankstyrelsen

Lokalbankstyrelsen har genomfört fyra sammanträden under perioden.

- Erik Eriksson har deltagit fyra av fyra sammanträden.
- Patrik Sandin har deltagit tre av fyra sammanträden.
- Eva Julin Dombrowe har deltagit i två av fyra sammanträden.
- Ulf W Eriksson har deltagit fyra av fyra sammanträden.
- Anders Folkesson har deltagit fyra av fyra sammanträden.
- Sven Norell har deltagit fyra av fyra sammanträden.
- Anders Olsson har deltagit fyra av fyra sammanträden.

Närvaro Länsförsäkringar Värmland

Fastigheter AB's och HB's styrelse

Styrelsen för Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB har genomfört fyra sammanträden under perioden från ordinarie bolagsstämma 2016 till bolagsstämma 2017.

- Patrik Sandin har deltagit tre av fyra sammanträden.
- Eva Julin Dombrowe har deltagit två av fyra sammanträden.
- Ulf W Eriksson har deltagit fyra av fyra sammanträden.
- Louise Bårdén Münt har deltagit tre av fyra sammanträden.
- Sven Norell har deltagit fyra av fyra sammanträden.
- Anders Olsson har deltagit fyra av fyra sammanträden.
- Stefan Nordéen har deltagit fyra av fyra sammanträden.

Närvaro Länsförsäkringar Värmland

Aktieförvaltning AB

Styrelsen för Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning har enbart genomfört bolagsstämma och ett konstituerande möte under 2016.

Bolaget har som ändamål att förvalta aktier i Humlegården AB.

Verkställande direktören

Ulf W Eriksson är vd i Länsförsäkringar Värmland och Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB samt i Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB. Han är även styrelseledamot i dessa bolag. I övrigt se sid 44 i Årsredovisningen.

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2016

Denna rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2016 har upprättats i enlighet med Koden och i enlighet

med vägledning till Koden som tagits fram av arbetsgrupper från Svenskt Näringsliv och FAR. Rapporten är inte en del av den formella årsredovisningen och rapporten är inte granskad av bolagets revisorer.

Processen för intern kontroll och riskhantering baseras på kontrollmiljön och omfattar fyra huvudaktiviteter: riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ styrelsen och verkställande direktören inrättat för bolaget. Denna ordning dokumenteras och kommuniceras i styrdokument i form av interna policyer, riktlinjer och instruktioner. Exempel på sådana styrdokument är rapportinstruktion och attestinstruktion. Vidare har styrelsen bland annat förberedning av den finansiella rapporteringen inrättat en funktion för internrevision i syfte att stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Denna funktions tjänster upphandlas externt.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Dessa risker kartläggs och identifieras på bolagsnivå och avdelningsnivå.

Bolaget har sedan våren 2012 inrättat en särskild tjänst som Riskcontroller. Riskrapport lämnas till styrelsen och vd per varje kvartal.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade arbetsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner samt utvärdering av arbetet med kontinuerliga förbättringar. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i organisationen innan den blir offentligt publicerad.

Ett kontinuerligt arbete pågår med att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens.

Information och kommunikation

De interna styrdokumenterna är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokumenterna publiceras på bolagets interna hemsida. Varje chef ska se till att bestämmelserna kommuniceras till underställd personal.

Uppföljning

En oberoende granskningsfunktion, Internrevision, har inrättats i syfte stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Internrevision ska genom granskning och rapporter utvärdera om verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regelverk. Internrevisionen upphandlas externt och den rapporterar till bolagets styrelse. Vidare ska varje chef se till att styrdokument efterlevs inom sitt ansvarsområde.

Compliance/Regelefterlevnad

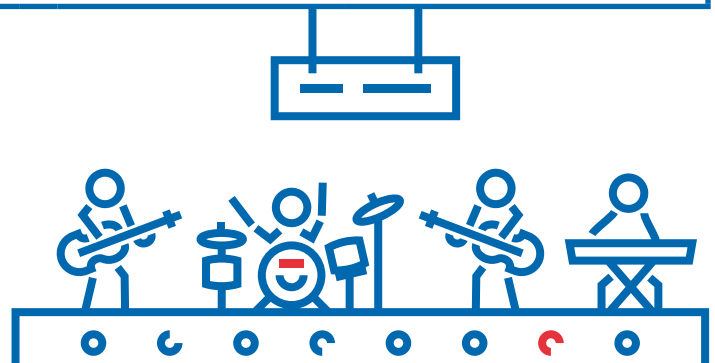
Funktionen Compliance har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera compliancerisker, det vill säga risk för sanktioner enligt lag eller föreskrift och risk för finansiell förlust. Rapportering sker till vd och styrelsen. Bolaget har sedan hösten 2016 lagt ut Compliancefunktionen till Länsförsäkringar AB.

Fullmäktige

Bolagets fullmäktige väljs i öppna val, där alla försäkringstagare har rätt att rösta.

Under hösten 2016 hölls val i kretsarna Arvika/Eda och Sunne. Genom fullmäktigeledamöterna är försäkringstagarna, som är det ömsesidiga försäkringsbolagets ägare, representerade vid bolagets stämma. Här nedan återfinnes fullmäktigeledamöterna för respektive krets.

Distrikt		Distrikt	
Arvika - Eda		Karlstad - Hammarö - Kil - Forshaga	
Bengt Persson	Arvika	Anders Kortfält	Karlstad
Christian Albinsson	Arvika	Bertil Nilsson	Karlstad
Jan Rööse	Arvika	Birgitta Mattsson	Molkom
Kjell Sjöberg	Åmotsfors	Birgitta Olsson	Karlstad
Margareta Engström-Friberg	Gräsmark	Britt Palmius	Karlstad
Solveig Nilsson	Arvika	Christina op de Weegh Lundström	Karlstad
Sören Palm	Arvika	Christer Cassåsen	Karlstad
Hagfors - Munkfors - Torsby		Emma Rienas Sandin	Karlstad
Alf Danielsson,	Höje	Fred-Inge Johansson	Molkom
Bert Andersson	Munkfors	Gunnar Ordell	Karlstad
Britt-Marie Nordqvist	Ekshärad	Gunvor Härdne	Deje
Lisbeth Svensson	Ekshärad	Hans Olsson	Kil
Stig Löfgren	Hagfors	Ingvar Börjesson	Karlstad
Vidar Åsemark	Ekshärad	Kenneth Johansson	Deje
Åke Lindh	Torsby	Lage Tedenby	Karlstad
Säffle - Grums - Årjäng		Lena Larsson	Karlstad
Jörgen Andersson	Säffle	Lena Wrinell	Karlstad
Kjell Grimberg	Segmon	Martin Sandin	Karlstad
Lars Lundgren	Åmål	Ola Jonsson	Hammarö
Lars-Erik Langs	Säffle	Roland Olsson	Kil
Nils-Erik Nilsson	Värmlands Nysäter	Rolf Helander	Karlstad
Sven Jansson	Värmlands Nysäter	Stefan Bergström	Karlstad
Sven-Erik Carlsson	Värmlands Nysäter	Steve Olsson	Forshaga
Filipstad - Storfors - Kristinehamn		Stig Nickolausson	Karlstad
Ingrid Lind	Kristinehamn	Sven-Åke Loberg	Karlstad
Leif Larsson	Storfors	Torbjörn Nilsson	Karlstad
Maria Hiertner	Kristinehamn	Tore Olsson	Kil
Rolf Christoffersson	Filipstad	Ulf Nordentjell	Karlstad
Sten-Olof Olsson	Kristinehamn		
Thomas Dickson	Lesjöfors		
Torbjörn Jensen	Kristinehamn		
Sunne			
Bengt Söderberg	Östra Ämtervik		
Birgitta Broman	Östra Ämtervik		
Börje Persson	Gräsmark		
Henry Sjölund	Västra Ämtervik		

Styrelse

1 Patrik Sandin

Styrelsens ordförande **Född:** 1948 **Invald:** 1992

Titel/styrelsefunktion: Egenföretagare och vd/styrelsens ordförande

Utbildning: Realexamen, Ottumwa High School Iowa

Övriga styrelseuppdrag: Färjestads travsällskap, ordförande Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, ordförande Värmlands Idrottshistoriska Sällskap, Agria

Tidigare erfarenhet: Ordförande Forshaga Handbollsklubb, styrelseledamot Föreningen Svensk Dentalhandel, ordförande Svenska Travsportens Centralförbund, ordförande UET – Europeiska Travunionen,

Hästnäringens nationella stiftelse, vice ordförande AB Trav och Galopp, styrelseledamot Nordiska Trvmuseet

Mandattid: Utgår vid bolagsstämman 2019

2 Eva Julin Dombrowe

Född: 1958 **Invald:** 2014

Titel/styrelsefunktion: Egenföretagare inom processutveckling/styrelsens vice ordförande

Utbildning: Kemiingenjör

Övriga styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, ordförande i FP Lib. Kristinehamn, Näringslivssamverkan i Kristinehamn, kommunstyrelsen Kristinehamn, Ordförande Wermlands Bryggghus AB, vice ordförande Kristinehamns Energi AB

Tidigare erfarenhet: Ordförande i Brogruppen Kristinehamn, director operations & HSE WFA Europé, platschef och produktionschef Casco Adhesives AB Kristinehamn, styrelseledamot Casco Adhesives AB, Handelskammaren i Värmland, Inova, Nyföretagarcentrum Kristinehamn, St. Lukas stiftelsen

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2017

3 Ulf W Eriksson

Född: 1952 **Anställd:** 1994

Titel/styrelsefunktion: Vd Länsförsäkringar Värmland/ledamot

Utbildning: Jur. kand med företagsekonomi

Övriga styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB, Klässbols Linneväveri AB, Eko Väst Invest AB

Tidigare erfarenhet: Tingsnotarie, byrådirektör Försvarets Civilförvaltning, bankjurist och chefsjurist i Mellersta Sveriges Föreningsbank, bankchef och bankdirektör Föreningsbanken Karlstad

4 Erik Eriksson

Född: 1951 **Invald:** 1994

Titel/styrelsefunktion: Lantbrukare/ledamot

Utbildning: Studentexamen och studier i statskunskap

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Värmlands landstings Patientnämnd

Tidigare erfarenhet: Styrelseledamot Länsförsäkringar Värmlands Fastigheter AB, styrelseledamot Skogsåkarna i Mellansverige AB, ordförande Föreningsbanken Karlstad, nämndeman Karlstads Tingsrätt, nämndeman Hovrätten i Västra Sverige.

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2018

5 Anders Folkesson

Född: 1951 **Invalid:** 2003

Titel/styrelsefunktion: Lantbrukare/ledamot

Övriga styrelseuppdrag: -

Tidigare erfarenhet: Vice ordförande Miljö- och Bygglövsnämnden i Sunne Kommun, ledamot Slakteriföretaget Farnæk, ledamot LRF länsförbund, ordförande Swedish Meats Förvaltningsråd och centrala valberedningen, ledamot distriktsstyrelsen Lantmännen Värmland

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2018

6 Christina Lundqvist Viklund

Född: 1970 **Invalid:** 2005

Titel/styrelsefunktion: Sportchef & tävlingsledare Svenska Rallyt AB/ledamot

Utbildning: Fil. kand. media- och kommunikationsvetenskap

Övriga styrelseuppdrag: domar- och observatörsuppdrag gm FIA Internationella Bilsportförbundet, FIA organisers' Working Group, Värmlands idrottsförbund, Visit Värmland, FIA WRC Commission

Tidigare erfarenhet: Revenue & Project Manager Karlstad CCC, näringslivsutvecklare och företagslots Karlstad kommun, tävlingschef och vd Svenska Rallyt AB, sport- och marknadschef Svenska Rallyt AB

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2017

7 Jakob Larsson

Född: 1961 **Invalid:** 2016

Titel/styrelsefunktion: Styrelseledamot

Utbildning: Civilekonom

Övriga styrelseuppdrag: Coach & Capital, Bergslagens Arbetsmiljö.

Tidigare erfarenhet: Vd och delägare i Permec Group, CFO Provobiskoncernen.

Mandattid: Utgår 2019

8 Sara Johnson

Född: 1983 **Invalid:** 2014 suppleant, 2015 ordinarie ledamot

Titel/styrelsefunktion: Bank och försäkringsrådgivare/personalrepresentant

Utbildning: Personal och Arbetslivs programmet på Karlstad Universitet samt kurser i internationell ekonomi och marknadsföring i Milano. Diplomerad säljare privat sak, intern bankutbildning och fackliga kurser, swedsec bolånelicens

Övriga styrelseuppdrag: -

Tidigare erfarenhet: Medarbetare i receptionen Länsförsäkringar Värmland, försäkringsrådgivare privat Länsförsäkringar Värmland, ledamot Kontorseliten Sverige AB

9 Jan Ingman

Född: 1961 **Invalid:** 2010

Titel/styrelsefunktion: Skadereglerare/personalrepresentant

Utbildning: Gymnasial utbildning, IFU diplom motor, sakskaedutbildning, interna utbildningar, facklig utbildning

Övriga styrelseuppdrag: Värmlands Ishockeyförbund, suppleant Sakstyrelsen LFAB

Revisor Ordinarie: Eva Fällén, Auktoriserad revisor, PricewaterhouseCoopers AB

Suppleant: Morgan Sandström, Auktoriserad revisor, PricewaterhouseCoopers AB

1

2

3

4

5

6

1 Louise Bårdén Munt

Född: 1966 **Anställd:** 2016

Titel: Ekonomichef

Utbildning: Civilekonom

Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB

Tidigare erfarenhet: Revisionsdirektör Riksrevisionen, administrativ chef Sadev

2 Mats-Ove Mattsson

Född: 1966 **Anställd:** 2016

Titel: Bankchef

Utbildning: Handelshögskolan, London Business School

Styrelseuppdrag: -

Tidigare erfarenhet: Bankdirektör Handelsbanken, Regionchef Nordea, Senior Advisor ARD Corporate Finance

3 Ulf W Eriksson

Född: 1952 **Anställd:** 1994

Titel: Vd

Utbildning: Jur. kand med företagsekonomi

Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB, Klässbols Linneväveri AB, Eko Väst Invest AB

Tidigare erfarenhet: Tingsnotarie, byrådirektör Försvarets Civilförvaltning, bankjurist och chefsjurist i Mellersta Sveriges Föreningsbank, bankchef och bankdirektör Föreningsbanken Karlstad

4 Anders Olsson

Född: 1955 **Anställd:** 2000

Titel: Marknadschef Företag

Utbildning: Ekonomiskt gymnasium, högre bankexamen

Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, AGO Fastigheter AB samt förtroendeuppdrag

Tidigare erfarenhet: Kontorschef Nordea, bankdirektör Nordea

5 Sven Norell

Född: 1959 **Anställd:** 1999

Titel: Marknadschef Privat/Lantbruk

Utbildning: Civilekonom

Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB

Tidigare erfarenhet: Kontorschef Nordea, bankdirektör Nordea

6 Stefan Nordén

Född: 1956 **Anställd:** 1986

Titel: Skadeförvaltare

Utbildning: Civilekonom

Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB

Tidigare erfarenhet: Revisor LR Revision, ekonomiansvarig Länsförsäkringar Värmland, administrativ chef Länsförsäkringar Värmland

Nöjda och engagerade medarbetare

Det är våra drygt 100 medarbetare och deras engagemang som gör att Länsförsäkringar Värmland är en attraktiv arbetsgivare och har ett starkt varumärke.

Nöjda och engagerade medarbetare

Länsförsäkringar Värmland har nöjda medarbetare! Det visar den medarbetarundersökning som genomfördes under 2016. Faktorerna som mäts är engagemang, generell nöjdhet, kunskap, ledarskap, prestation, support & processer och uppskattning. Alla faktorer når nästan snittet fyra på en femgradig skala på bolagsnivå. Högst snittbetyg fick medarbetarnas engagemang, som mättes med frågan "jag tycker det är roligt att hjälpa kunderna".

Hälsa och välbefinnande

Vi har under året bedrivit ett aktivt friskvårdsarbete för att främja hälsa och väl-

befinnande. Alla medarbetare har en sjukvårdsförsäkring, som ger snabb tillgång till specialistvård, bolaget subventionerar egna motions- och friskvårdsaktiviteter. Motionstävlingar arrangeras och vart tredje år erbjuds en friskprofil via företagshälsovården. Dessa aktiviteter har bland annat lett till att vi kan ha ett lågt sjuktal och ett högt frisktal. Vi strävar efter att våra medarbetare ska ha en god balans mellan arbete och fritid.

Attraktiv arbetsgivare

För att kunna rekrytera och behålla kompetenta och engagerade medarbetare vill vi vara en attraktiv arbetsgivare. Detta gör vi

genom att erbjuda en bra arbetsmiljö, engagerande arbetsuppgifter och goda utvecklingsmöjligheter. Vi genomför även aktiviteter mot studenter för att nå detta mål. Vi medverkar på arbetsmarknadsdagar, tar emot praktikanter, sommararbetare och hjälper till med uppsatser.

Nya medarbetare

Under 2016 har bolaget tillsvidareanställt ett gäng nya medarbetare. Bland annat för att ersätta pensionsavgångar och för att stärka våra olika marknadsområden.

Nya medarbetare under 2016

- 1 Louise Bårdén Munt
- 2 Robert Elf
- 3 Azra Rovcanin

- 4 Henrik Jonasson
- 5 Tom-Erik Engebretsen
- 6 Sara Timstahl Holtet

- 7 Mats-Ove Mattsson
- 8 Håkan Bergström
- 9 Joakim Skyman

- 10 Sofie Claesson
- 11 Anna-Maria Eng
- 12 Viktor Olsén
- 13 Joachim Falk

Ordlista

ALLMÄNT

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är – till skillnad från vid mottagen återförsäkring – direkt ansvarig gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna – helt eller delvis – hos andra bolag. Man talar härvid om avgiven återförsäkring hos det förstnämnda och mottagen återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Mottagen återförsäkring

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

Affär för egen räkning, f e r

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag självt står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

TERMER I RESULTATRÄKNINGEN OCH RESULTATANALYSEN

Premieinkomst

Under året influtna premier med förfallodag under det aktuella året samt förskottsbetalda premier med förfallodag under det aktuella året.

Premieintäkt

Avser, kort uttryckt, den premieinkomst som belöper på räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkringstid av ett år. Vid räkenskapsårets slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år. Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpост, som kallas avsättning

för ej intjänade premier. Motsvarande skuldpост vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året. Se även kvardröjande risker nedan. Premieintäkten för året består således av följande poster: avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus premieinkomst under året minus avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

Försäkring ersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av reserv-avvecklingsresultat.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnaderna för anskaffning, försäljning och administration.

Avvecklingsresultat

För skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång reserveras medel, i bokslutet, i avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflations-takten kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden. Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en vinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Resultat av avgiven återförsäkring

Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring plus återförsäkrars andel i försäkringsersättningar minus depoträntor minus premiekostnad för avgiven återförsäkring bildar ett saldo för avgiven återförsäkring.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Premier betalas i förskott medan drift och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte har betalats ut placerar bolaget under tiden så det ger en avkastning. Den beräknade räntan, kalkylräntan, på dessa placeringar förs från kapitalförvaltningen till försäkringsrörelsen.

TERMER I BALANSRÄKNINGEN

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattande benämning på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring.

Avsättning för ej intjänade premier

En skuldpост som i princip motsvarar den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänförs sig till nästkommande år.

Kvardröjande risker

Om avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, ska denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar med mera) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda försäkringsersättningar. Det är denna skuldpост som kallas avsättning för oreglerade skador.

Avsättning för återbäring

Reserv för återbäring som tilldelats men vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

Obeskattade reserver

Säkerhetsreserv

Kollektiv säkerhetsbetingad förstärkning till de försäkringstekniska avsättningarna i skadeförsäkring.

Periodiseringsfond

Svensk skattelagstiftning medger under vissa förutsättningar avsättning till periodiseringsfond. Avsättning får ske med högst 25 procent av den skattepliktiga inkomsten. En avsättning ska återföras till beskattning senast sjätte året efter avsättningen. Genom avsättning till periodiseringsfond kan en skattemässig resultatutjämning ske mellan olika år.

Uppskjuten skatt

Skatteskuld på orealiserade vinster samt på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter.

Fond för realiserade vinster

Skillnaden mellan placerings-tillgångars verkliga värde och anskaffningsvärde efter avdrag för uppskjuten skatt.

ÖVRIGA TERMER OCH NYCKELTAL

Konsolideringskapital

Sammanfattande benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskatade reserver och uppskjuten skatt.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning. Uttrycks i procent och används inom skadeförsäkring.

Skadeprocent

Försäkringsersättningarna dividerade med premieintäkten.

Driftskostnadsprocent

Driftskostnaderna dividerade med premieintäkten.

Totalkostnadsprocent

Summan av försäkringsersättningar och driftskostnader dividerad med premieintäkten.

Direktavkastningsprocent

Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och överskott/underskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas utgående marknadsvärden inklusive upplupen ränta plus månadsvis viktning av försäkringsrörelsens under året uppkomna kassaflödesnetto.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar under året sätts i relation till under året genomsnittligt förvaltad kapital, det vill säga ingående marknadsvärde plus månadsvis viktning av försäkringsrörelsens under året uppkomna kassaflödesnetto.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital, men dessutom får man inom vissa gränser räkna in också förlagslån som tagits upp. Förlagslån är lån där långgivarens fordran i händelse av företagets konkurs inte kommer att bli betald förrän alla vanliga skulder är till fullo betalda. Förlagslån ger alltså en extra buffert för övriga fordringsägare.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på hur stort kapital ett företag behöver. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena. Det krävs att kapitalbasen skall vara minst så stor som den erforderliga solvensmarginalen, men också minst så stor som det så kallade garantibeloppet (ett fast belopp som inte beror av bolagets affärsvolym, däremot av vilken typ av affär bolaget sysslar med).

Diskontering

Trafik- och olycksfallsförsäkring är en affär med lång avvecklingstid. Det innebär att det kan ta flera år innan en skada är slutbetald. Under tiden förräntas den avsättning som avsatts som reserv för skadan. Det innebär att ett lägre belopp än det nominella kan avsättas som reserv, det vill säga avsättning för oreglerade skador.

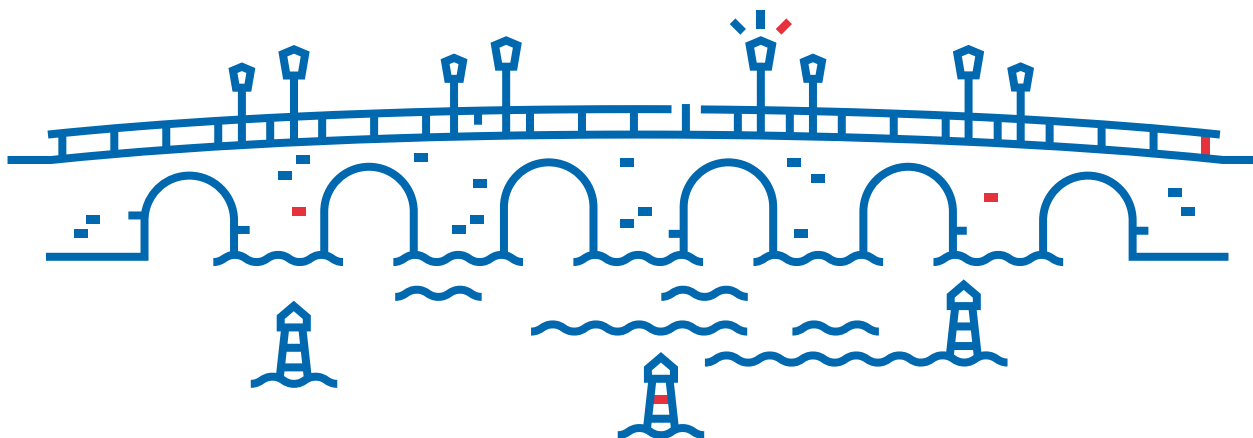
Solvenskapitalkravet (SCR)

SCR ska beräknas utifrån alla kvantifierbara risker i verksamheten och ska med 99,5 procent sannolikhet garantera att bolaget inte blir insolvent under en ettårsperiod. Kapitalkravet ska beräknas utifrån följande risker:

- Skadeförsäkringsrisk (premie- och reservrisk, katastrofrisk)
- Livförsäkringsrisk
- Marknadsrisk (aktie-, ränte-, fastighets-, kreditspread-, valuta- och koncentrationsrisk)
- Motpartsrisk (återförsäkrare, motparter i finansiella derivat)
- Operativ risk

Minimikapitalkravet (MCR)

MCR beräknas till en summa som med 85 procent sannolikhet ska täcka det värsta tänkbara scenariot, till exempel en börskrasch. MCR ska ligga inom ett intervall mellan 25 och 45 procent av SCR.

Ett aktivt arbete med miljöfrågor

Länsförsäkringar Värmland tar ett aktivt ansvar för miljön. Vi eftersträvar att minska miljöpåverkan i alla delar av verksamheten. Vår miljöpolicy och våra konkreta insatser bidrar till en hållbar utveckling i samhället.

Minskade skador

En villa som totalförstörs genom brand medför ett utsläpp av cirka 25 ton koldioxid. En vattenskada i bostaden innebär cirka 300 kg i utsläpp av koldioxid. Därför är vårt arbete med att försöka undvika skador värdefullt. Några exempel på åtgärder som vi genomför:

- Vi genomför elbesiktningar och andra besiktningar på lantbruk för att minska risken för brand och andra olyckor.
- Vi har skadeförebyggande produkter till kunder till förmånliga priser.
- Vi installerar vattenlarm i samband med vattenskador i kök.
- Vi bidrar med kunskap i skadeförebyggande arbete kopplat till klimatrelaterade naturskador.

Utbildning och påverkan

Vi påverkar våra anlitade avtalsentreprenörer genom utbildning och kravställande så att de uppfyller våra krav på miljöprestanda. Vi ger aktiv information genom media och

hemsida om skadeförebyggande åtgärder riktade till allmänheten. Genom vår hemsida, nyhetsbrev och sociala medier informeras kunden också om vilka åtgärder som kunden kan göra själv för att minska skaderisker.

Systematiskt miljöarbete

Sedan 2003 är bolaget miljöcertifierat enligt ISO 14001 vilket innebär att vi hela tiden arbetar för att förbättra vårt miljöarbete.

Sedan dess har vi kraftigt minskat vårt koldioxidutsläpp kopplat till tjänsteresor. Det har skett bland annat genom att vi använder videokonferensutrustning och telefonmöten. När vi behöver resa styr vi mot att använda tåg i första hand. När vi behöver använda bil i tjänsten använder vi bilar som är klassade som miljöfordon.

Vi arbetar också med våra arbetsprocesser för att arbeta smartare, exempelvis genom att digitalisera våra handlingar och därmed minska både pappersförbrukning och transporter.

Vår miljöpolicy

Länsförsäkringar Värmland är ett av 23 lokala, kundägda och självständiga länsförsäkringsbolag som gemensamt äger Länsförsäkringar AB. Tillsammans erbjuder vi ett heltäckande utbud av försäkringslösningar och finansiella tjänster.

Miljöarbetet är integrerat i verksamheten och ska leda till positiv miljöutveckling för oss, våra kunder och vår omvärld. Att förebygga skador och att minska våra koldioxidutsläpp är en viktig del av detta.

Vi gör det genom att hela tiden förbättra vårt eget agerande för att verka för ett hållbart samhälle. Det innebär att vi följer de miljölagar och andra krav som ställs på oss.

Vi minimerar våra egna utsläpp av miljöföroreningar och vi ser till att medarbetare inom Länsförsäkringar Värmland hela tiden ökar sin kunskap och förståelse om den miljöpåverkan som Länsförsäkringars Värmlands verksamhet har på människa och natur.

Vi påverkar och vägleder våra kunder, leverantörer och andra intressenter så att de tar största möjliga miljöhänsyn för att inte påverka miljön negativt. Vi samverkar med andra aktörer för att vi vill driva miljöfrågan framåt.

Genom att vi tar vårt miljöansvar och att vi är en ansvarsfull samhällsaktör ökar vi vår konkurrenskraft.

Klarälven.

Karlstad Köpmannagatan 2A, Box 367, 651 09 Karlstad, 054-775 15 00 | Drottninggatan 10, Box 367, 651 09 Karlstad, 054-775 15 00 | **Arvika** Västra Torggatan 3, 671 31 Arvika, 0570-74 17 00 | **Sunne** Kvarngatan 23, 686 30 Sunne, 0565-74 18 00 | **E-post** info@LFvarmland.se